

TRANSPORT

ARBETAREN

Nummer 6 juni 2023

Rätt till mammografi på
arbetstid kan rädda liv

Avtal 2023

**Många transportare
får mer än "märket"**

Sommarnöje: Krutrök,
karuseller och karameller

KULTUR

Strejk och
strid i filmens
värld

***Ebba har hittat
sitt drömjobb***

GLAD SOMMAR

Önskar vi alla våra medlemmar

TRANSPORT ARBETAREN

Svenska Transport-
arbetareförbundets
tidning.

Box 714, 101 33
Stockholm.
Besöksadress:
Olof Palmes gata 29, 6 tr.
transportarbetaren.se

På omslaget:
Ebba Nyberg
Foto: Pernilla Ahlsén

ANNONSER

AdSales Group AB,
Joel Pehrsson
Tel: 073-590 25 32
E-post: joel@adsales.se

TRYCK

Bold Printing Mitt AB,
Sundsvall 2023.
TS-kontrollerad upplaga:
54 700.

Nästa nummer utkommer
mellan den 31 augusti och
1 september.

PRENUMERATION

250 kronor per år.
Adressändring meddelas
till respektive avdelning.
Icke medlemmar: info@
transportarbetaren.se.

REDAKTION

E-post:
fornamn.efternamn@
transportarbetaren.se
Telefon:
010-480 30 00

KRISTINA SJÖBERG
Chefredaktör och
ansvarig utgivare
010-480 33 01

CHRISTINA AHLUND
Redigerare/ställföre-
trädande utgivare
010-480 33 05

PERNILLA AHLSEN
Reporter
010-480 33 07

JOHN ANTONSSON
Reporter/redigerare
010-480 33 06

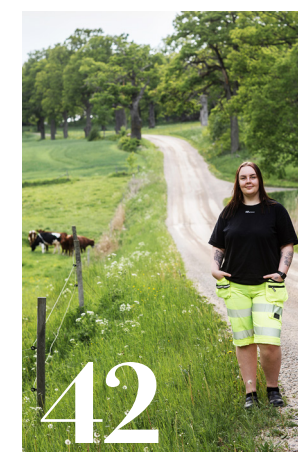
LILLY HALLBERG
Reporter
010-480 33 03

JUSTINA ÖSTER
Reporter
010-480 33 04

VÄLKOMMEN

Innehåll Nr 6

4 LEDARE
KRISTINA SJÖBERG

8 KONGRESSMOTIONER
Vad hände med kraven
på fria mensskydd och
rätt till prostatakoll på
arbetstid?

13 DYRTIDER
I vår serie om hur med-
lemmar får pengarna att
räcka har vi träffat miljö-
arbetaren Gustaf Sahlin.

**14 KRÖNIKA ALEXANDRA
EINERSTAM**

14 AVTAL
Flera av Transports avtal
är klara. Så här mycket
blev det.

**22 ARBETSPATSOLYCKA
ARLANDA**
Facket förutsåg faran
men fick inte gehör. Ett
år senare har en allvarlig
olycka skett.

**23 KRÖNIKA
DAVID ERICSSON**

**24 ARBETSPATSO LYCKA
VI FÖLJDE MED JIMMY**

Söderberg på ett arbets-
pass där dagens uppdrag
var att sprida "brunsås".

29 VISSSELBLÅSARLAGEN
... ska skydda den som
larmar om missförhållan-
den. Men fungerar det?

30 SOMMARTIPS
Vi har listat ett urval av
Sveriges nöjesparker.

35 ÅSAS RESA DEL 5
Sista delen av bloggen. Åsa
Alvetjärn klarade C-kortet
och vill ta CE-behörighet.

Men hur går det?

36 FRÅGA FACKET

38 KULTUR
Fackkamp i filmens värld.

40 JUNIKRYSSET

42 MÅNADENS MEDLEM
Ebba Nyberg är mjölkbi-
chaufför i Katrineholm.

44 MÅNADENS KLUBB

**47 KRÖNIKA
TOMMY WREETH**

Ledare

Vi vill att ni tipsar oss!

Det har knappast undgått någon att många olika kollektivavtal förhandlas det här året. Flera avtal är tecknade och andra är på gång. Och några avtalsområden startar inte sina förhandlingar förrän i höst. Rätt klart är att oavsett avtal så har det handlat om pengar och inte så mycket om arbetsvillkor och andra delar. Du som läser Transportarbetaren kanske kommer ihåg att Transports kongress tog en del beslut som skulle tas med i årets förhandlingar. Frågan om fria mensskydd till exempel. Och att kunna gå på läkarkontroller för bröstscreening och prostata-tester på betald arbetstid. Vi har ställt frågan om hur det har gått med de besluten. Läs mer om det på sidan 8.

FÖRRA ÅRET KOM Visselblåsarlagen, som ska ge starkare skydd till den som slår larm om missförhållanden på jobbet. Då gällde lagen offentliga arbetsgivare med minst 50 anställda och privata företag med minst 250 anställda. Från och med den 17 december i år gäller den även privata företag med mellan 50 och 249 anställda. Men hur säkert kan man vara när man larmar om missförhållanden? Finns det risk för att det ändå blir repressalier? Vi har pratat med juristerna Jessica Berlin på LO-TCO Rättsskydd och Sofie Rehnström på LO. Läs vad de svarade på sidan 29.

Kristina Sjöberg är chefredaktör på Transportarbetaren.

Hur säkert kan man vara när man larmar om missförhållanden?

HAR DU SJÄLV råkat illa ut efter att du anmält och larmat om missförhållanden på arbetsplatsen? Då vill vi gärna komma i kontakt med dig. Via vår Tipsa oss-funktion på webben kan du kontakta tidningen på ett säkert sätt. Sommaren har precis börjat och nästa vecka är det midsommar. Sommarsemestern hägrar. Tack alla som gick före och som kämpade för vår rätt till semester! Men vad ska man då göra på sin lediga tid? Alla har inte sommarhus att åka till. Vädret spås bli lika hett som sommaren 2018. Så kanske en tur till något av landets nöjesparker? På sidan 30 har vi listat 23 stycken av dem.

OAVSETT VÄDER SÅ kan det vara skönt att kura ihop sig med en bok eller framför teven. Varför inte kolla på en film som handlar om fackliga kämpar? På sidan 38 ger John Antonsson några tips om strejk och kamp på film. Jag önskar dig en trevlig läsning och en lång lagom varm sommar med mycket ledighet. Nästa nummer av Transportarbetaren kommer ut i slutet av augusti. Och vi finns däremellan på webben och på Facebook. Tipsa oss gärna om saker som vi kan skriva om. Det gör du enkelt genom att skicka ett mejl till redaktionen@transportarbetaren.se eller via vår Tipsa oss-funktion på webben. ■

Plus & minus

- ↑ Sommarsemester med långa lediga dagar.
- ↓ Kriget i Ukraina och på alla andra ställen.

VI VILL VETA VAD DU TYCKER! Mejla oss på redaktionen@transportarbetaren.se

Sagt på webben

Vi skrev om Transports konfliktskola för bevakningsanställda:

"Väldigt bra nyttig läsning för mig hade velat vara med på denna konflikt skola." Morgan

"Väldigt bra initiativ att informera om rättigheter och skyldigheter vid en konflikt! Lärorikt för alla och viktigt att veta om. Att arbetsgivaren begärt att informationsmötet flyttas ut från företagets lokaler visar vad Avarn tycker om den fackliga organisationen och medarbetarna." Sandra

Transports ordförande Tommy Wreeth skrev en krönika om avtalsrörelsen:

"Sorgligt nog känns det som att vi förare gick förlorande ur denna strid." Mattias

"Tycker ändå att det gick över förväntan lönemässigt och så fick vi en lite mer isärdragen lönestege. Så personligen tycker jag att medlemsavgiften var väl investerade pengar" Göran

Populärt på webben

... den senaste månaden:

1. Transportavtalet klart
2. Förhandlingar om bevakningsavtal strandade
3. Laddar med kunskap om konflikt

Pressgrannar

3 000 kronor för 66 timmars flyttjobb

Tidningen **ETC** har granskat företaget Flyttgubbarna i flera artiklar. Expressarbetaren William Flores fick 3 000 kronor för en 66 timmars tur fram och tillbaka till Italien, utan vila. Företaget Flyttgubbarna marknadsför sig som ett företag med kollektivavtal och flera kända influencers har marknadsfört bolaget på sociala medier. Men när ETC kontaktade Transport och två andra fackförbund visade det sig att företaget inte alls har något kollektivavtal. ■

"Men jag har inte sett särdeles många som får stöd för att växla spår till exempelvis undersköterska eller elektriker trots att det är bristyrken."

ANDERS KJELLBERG, professor i sociologi, konstaterar att det mesta av omställningsstödet i nya LAS går till omskolning för tjänstemannajobb. Ur Arbetsvärlden.

Läsarbilden

FOTO: PRIVAT

INTRESSET VAR VÄLDIGT stort när avdelning 5I ordnade familjedag vid Harasjömålas vatten. Den soliga måsöndagen på fiskecampen i västra Blekinge blev också ett forum att tala om fackliga frågor i avtalsrörelsens tid och, så klart – fiske. Ett femtiotal deltagare kom, medlemmar med familjemedlemmar, till fiskecentret som ligger i Blekinges västra hörn, i Olofströms kommun.

Läsarbilden

SNABBASTE TRANSPORTARNA i Västmanland? Transports avdelning i Västerås bjöd in medlemmarna till en Le mans-tävling där laget som kört flest varv under 90 minuter vann. Lag Fullgas med medlemmar som jobbar på Samat vann, tvåa kom kollegor från Vafab och trea Ragn Sells. Ta själv en bild på jobbet och mejla den till info@transportarbetaren.se. Skicka med din adress. Vi belönar publicerade bilder med två trisslotter.

FOTO: EHRK KEDBOIN

Debatt

"Transports avtalsrörelse är demokrati på arbetsplatsen"

"Då kommer bilen inom en kvart och kör er hem. Varsågod, hejdå!" Jag lägger på och tittar på klockan. Jag slutade för länge sedan men samtalet drog ut på tiden, det har ringt mycket i dag och flera kollegor har inte tagit sina pauser. Det är inte bra, vi behöver prata om det på medlemsmötet. Tungt att jobba sex timmar innan lunch också, men det är ju helt enligt kollektivavtalet.

YARDAGEN FÖR OSS taxitefonister styrs av trafiken och hur många som reser, men också av chefens schemaläggning och regler. Och relationen mellan oss och chefen är ytterst reglerad i ett kollektivavtal. Samma för våra chaufförer. Och för arbetare på andra företag, i andra av Transports branscher. Chaufförer som kör lastbil och deras åkare. Miljöarbetaren och miljöföretaget.

ETT KOLLEKTIVAVTAL SOM någon facktopp och någon näringslivspamp, långt där uppe, har bestämt hur det ska se ut. Det är bara att bita ihop och jobba på. Eller? När våra kollektivavtal senast teckna-

des började den avtalsrörelse som pågår nu. Jag hade turen att bli invald i avtalsrådet för taxitefonistavtalet, och eftersom jag ett slag hoppade in som ombudsman på min avdelning (5 i Stockholm) fick jag närvara på två avtalsråd till, för bevaknings- och miljöarbetaravtalen.

PÅ ALLA AVTALSÅR samlades arbetare, som jobbar ute på företagen landet runt. Ordningvakter som håller ordning i köpcentrum. Sogubbar som hanterar återvinning. Taxichaffisar och kundtjänst, som kör skolbarn eller bokar färdtjänstresor. Vi, för vilka dagarna färgas av orden i kollektivavtalet.

ALLA SATT VI där av samma anledning. Vi hade nominerats och valts av våra branschkollegor ute i sektionerna och fackliga kamrater på avdelningarna. Vi kom från golvet, från arbetsplatserna. Och nu satt vi där för att bestämma vilka krav Transport skulle driva. De fackliga topparna och ordförande Tommy Wreeth "högt där uppe", var tvungna att till förhandlingsbordet ta med sig vad samlade, demokratiskt valda arbetare gemensamt skrivit och

röstat fram. Hur länge ska vi jobba innan lunch? Ska pauserna regleras i avtalen eller ska vi luta oss mot lagtexten?

Ända in i avtalsförhandlingarna följer arbetare med, för att styra förhandlingarna och säga ja eller nej till arbetsgivarens bud. Ett demokratiskt arbete för vår egen tillvaro.

SÅ NÄR DU är missnöjd med dina villkor på jobbet – prata med ditt fackliga ombud! Engagera dig. Driv frågor med kollegorna. En dag kan det vara du som sitter där uppe bredvid facktopparna och säger nej till ett skambud från en näringslivspamp. ■

STEFAN LOÖSTRÖM taxitefonist och avdelningssekreterare i Transport avdelning 5.

"En dag kommer det vara du som sitter där uppe bredvid facktopparna och säger nej till ett skambud."

NYHET!
PANELER I 4-VÄGS
SUPER-STRETCH

COMFORT
STRETCH

INGA MELL ANHÄNDER!

- beställ dina arbetskläder
direkt från Wexman Workwear

DETTA ÄR EN ANNONS.
SOMMARPAKET
DU FÅR 18 PRODUKTER TOTALT!
Varje modell i valfri storlek
1 995:-

CERTIFIERADE VARSELKLÄDER FÖR ÅKERI,
TRANSPORT, GRÄV & ANLÄGGNING.

KLASS 1

KLASS 2

KLASS 3

MIDJEBYXA VARSEL COMFORT STRETCH

Välj modell,
ett par ingår

ALLROUND
GRIP

3-PACK HANDSKAR

BASEBALL CONTRAST CAP

KLASS 2

FUNCTIONAL T-SHIRT

ELASTIC
ERGO

BÄLTE

LOW CUT
ALLROUND

4-PACK TEKNIKSTRUMPOR

QUICK-DRY CONTRAST T-SHIRT

SHORTS KLASS 2

KLASS 3

FULL-ZIP SWEATSHIRT

3-PACK KALSONGER

HELA PAKETET PACKAS
I EN PRAKTISK BAG

**HIGH-VIS
PRO**
BY WEXMAN WORKWEAR

High-Vis Pro är vår kollektion med varselkläder. Här ligger tyngdpunkten på modern design, nya smarta funktioner och hög säkerhet. Plaggen är certifierade enligt EU-direktiv EN ISO 20471.

HÖGSTA TÄNKBARA KVALITÉ!

Samtliga produkter i detta erbjudande är av PREMIUM-kvalité. Innebär absolut högsta tänkbara krav på material, sömnad och funktioner. Knäfickor och armbågsförstärkningar av urstark Cordura, dragkedjor från YKK, mängder av sömnads-förstärkningar samt 2- & 3-nålsömmar på plaggens speciellt utsatta ställen är bara några exempel på detta kvalitetslöfte.

GARANTERAT LÄGST PRIS - HUR ÄR DET MÖJLIGT?

Vår affärsidé är unik i sin enkelhet. Allt från produktutveckling, design och till-verkning till lagerhållning och marknadsföring görs helt i vår egen regi. Försäljningen sker sedan direkt till dig som kund utan några som helst fördyrande mellanhänder.

En bättre affär
helt enkelt!

Angivna priser exkl. moms gäller tillsvidare, dock längst till och med 2023-08-31. Reservation för slutförsäljning samt eventuella tryckfel.

LOGGAT & KLART!

Vårt huvudkontor och lager ligger i Tidaholm. Här finns också ett tryckeri och en brodyrateljé. Innebär att du kan få dina kläder loggade och klara med antingen direktbrodyr, screentryck eller transfertryck.

WEXMAN AB / TIDAHOLM

ORDER Tel 0502 188 90 | order@wexman.se | www.wexman.se

WEXMAN WORKWEAR
TIDAHOLM SWEDEN
QUALITY & IMAGE SINCE 1994

Klass, kollekti vavtal och liv

FOTO: JUSTINA ÖSTER

Olika villkor splittrar, reell möjlighet att gå på undersökningar kan vara livsavgörande. På Transports kongress antogs en motion om att förbundet ska verka för rätt till bland annat mammografi på betald arbetstid.

"Det är en superviktig fråga"

ÖREBROAVDELNINGENS ordförande, Emma Brodin, var en av dem som i talarstolen på kongressen vittnade om betydelsen av undersökningar. För egen del gjorde den tidiga upptäckten av cellförändringar det möjligt för henne att alls stå där.

– Det blev operation direkt. Undersökningen räddade mitt liv, säger Emma i dag.

När cellförändringarna upptäcktes var det i tredje stadiet på den femgradiga skalan, stadiet före en fullt utvecklad cancer. Hon var jämförelsevis ung när hon fick beskedet, och jobbade då hos en större arbetsgivare i regionen.

– Det var inga problem att

vara borta för att göra undersökningen. För mig är det självklart att det borde gälla alla. Det är en superviktig fråga att driva, säger Emma Brodin.

Samtidigt, under årets avtalsrörelse:

– Att folk ska ha råd att betala elräkningar och mat måste prioriteras. Men för arbetsgivarna borde det vara prioriterat att göra det möjligt för anställda att komma i väg och ta de här proverna, det är ju en bonus för alla.

Men även om det inte blir i år, hoppas Emma Brodin att det på sikt blir norm att självklart kunna gå i väg för provtagning på betald arbetstid även för kollektivare.

– Och för att det ska ske tror jag tyvärr att det krävs att det skrivs in i kollektivavtalet. ■

Sven Sawatzki, ombudsman i avdelning 17, framhåller att det är en vinst för alla parter att anställda får möjlighet att gå på undersökningar för att tidigt upptäcka cancer. Och att det inte är ett krav som bara gynnar Transports medlemmar.

FOTO: LILLY HALLBERG

På Transports kongress antogs två motioner som berörde och väckte diskussion: Att förbundet ska verka för rätt till mammografi, cellprovtagning och prostataundersökning på betald arbetstid. Och att arbeta för fria mensskydd i alla sammanhang.

Text LILLY HALLBERG

ransportarbetaren har tittat på hur arbetet gått för att förverkliga kraven.

– Jag blev själv förvånad över de starka reaktionerna på motionen och att den motionen fick så mycket uppmärksamhet, säger Sven Sawatzki, ombudsman på avdelning 17 Skövde-Borås.

Han är den som tecknade ned avdelningsmotion Dd7, som behandlades på Transports kongress den 28 augusti förra året. En rad talare stod upp och vittnade om betydelsen av den förebyggande vård som motionen talade om. Och också om kamrater som dött, men som kunde räddats.

Motionen antogs, i strid med förbundsstyrelsens förslag.

– Det är oerhört viktigt att de som vill gå på undersökning kan göra det. Jag vet vilket lidande det innebär för dem som inte kommer i tid för att cancer ska gå att behandla, säger Sven, som gjort noggranna efterforskningar i ämnet som avdelningsmotionen behandlar.

– För arbetsgivaren är det fördelaktigt att den anställda kommer iväg i tid, slipper kostnader för sjukskrivningar eller för att ta in vikarier. Och för samhället i stort för vård och ersättningar. För individen är det ytterst livsavgörande.

I de avtalsförhandlingar som pågår under våren och försommaren lyfts kravet,

att verka för att rätten till undersökning på betald arbetstid ska skrivas in i avtalet. Men särskilt prioriterad är inte frågan.

Särskilt inte ett år som detta, under en avtalsrörelse där inflationen ligger som ett mörkt moln över allt och där det i mycket – inte bara på Transports avtalsområden – handlar om att inte förlora allt för mycket i reallön.

– Jag tror att alla tycker att det vore rätt att skriva in det i avtalet, men i förhandlingar handlar det om att välja och välja bort.

DET SÄGER EN av flera ombudsmän Transportarbetaren talat med. Och i år handlar det mer än tidigare om att prioritera kronor och ören.

Men andra fackförbund, bland annat Seko och Kommunal, har fått det inskrivet i avtal för vissa av sina yrkesgrupper.

Och Sven Sawatzki framhåller att det inte handlar om en motsättning mellan pengar och vård, tvärtom: Rent krasst ekonomiskt är det lönsamt med förebyggande undersökningar.

– Jag känner till många som inte går på kontroller. Varför? Dels för att de inte har möjlighet att ta ledigt en del av en dag utan måste ta en hel dag, och kanske varken har råd eller sparade semesterdagar, säger han.

– Redan före den kraftiga inflationen var det många som valde bort undersökningar när de blev kallade och i dag är det ännu fler.

Sven Sawatzki ser ändå en viss ökad förståelse hos arbetsgivare när det gäller kvinnor som erbjuds mammografi. Det finns en välvillig inställning till att

kvinnor ska få göra undersökningen när de kallas. Något som inte gäller män och provtagning för att upptäcka prostatacancer i ett tidigt skede.

DELS KAN DET handla om att regionerna inte erbjuder alla män provtagning på samma sätt som för mammografi eller gynprov. Dels, med en något mer cynisk blick, kan det också bero på att det är lättare för ett företag där 90 procent av arbetarna är män att erbjuda både ledigt på betald arbetstid – och gratis mensskydd – än att försöka ordna så att det blir så att män i riskzonen kommer i väg på PSV-prov.

– Tidig upptäckt är lika viktig när det gäller prostatacancer som vid bröstcancer. Men som det ser ut i dag är det fortfarande så att grabbarna kommer till värden i slutskedet, säger Sven Sawatzki.

Han upplever en stark förståelse för saken inom förbundet. Även hos många arbetsgivare, av både empati och egenintresse, finns viljan till förändring och försök att ordna så att anställda ska få möjlighet att komma i väg på undersökningar. Tanken kan vara att det ska fungera som en anställningsförmån.

Men det är skillnad på nåd och på rättighet.

– Jag vet flera företag som ger ledighet, men det är inte samma sak som att ha med det i avtalet. Det borde skrivas in i kollektivavtalet för samtliga avtalsområden, säger Sven.

Och:

– Det skulle inte innebära att arbetsgivaren ger upp något. Det vore en vinst för alla parter. ■

"Om det var en mansfråga hade det redan varit tillämpat"

Transport ska verka för fria mensskydd till alla som behöver det. Det beslutades på kongressen i augusti 2022. Men när Transportarbetaren ringer runt till avdelningarna ett drygt halvår efter kongressen är det ingen som har tagit tag i frågan.

Text Pernilla Ahlsén Foto Justina Öster

Gratis mensskydd på arbetsplatserna är med bland kraven i kollektivavtalsförhandlingarna, men hittills har det inte skrivits in i något av de färdiga avtalen. Att det är en fråga med låg prioritet visar också den rundringning till avdelningarna som Transportarbetaren har gjort under våren.

– Det har varit så mycket annat med avtalsförhandlingarna så vi har inte fokuserat på den frågan än. Men det är ju ett kongressbeslut så det ska göras, säger Henrik Holmgren från avdelning 12 i Malmö.

– Det är alldeles för dåligt att vi inte har följt upp det. Jag ska lyfta det på nästa styrelsemöte, säger Lars Eriksson från avdelning 32 Mellersta Norrland.

Andreas Kedborn från avdelning 19 Norra Mälardalen säger att ombudsmännen tar upp frågan om gratis mensskydd när de sitter i förhandlingar – om det blir läge. Och Anna Axelsson från avdelning 20 Norra Småland säger att de ska ta fram en plan och ta upp i styrelsen för ombudsmännen att de ska jobba för gratis mensskydd på arbetsplatserna.

FLERA AVDELNINGSREPRESENTANTER efterfrågar också en gemensam strategi från Transport.

– Vi hoppas att förbundet snarast tar fram en plan och riktlinjer för hur vi ska arbeta med detta, så att det ser så lika ut som möjligt över hela landet, säger Ludwig Eriksson på avdelning 41 Uppsala.

Några avdelningar har i alla fall gratis mensskydd på de egna toaletterna. En av dem är avdelning 14 Helsingborg. Ali Shibl som är kassör och ombudsman på avdelningen har även jobbat med frågan i kommunfullmäktige och är angelägen om att få in gratis mensskydd överallt där det behövs.

– Om det var en mansfråga hade det redan varit tillämpat, säger han. ■

Mänsklig rättighet med fri tillgång? Ja, enligt kongressbeslut ska Transport verka för gratis mensskydd i alla sammanhang.

FAQ/GRATIS MENSSKYDD

Vad kostar mensskydd?

Enligt en uträkning gjord av SVT år 2020 lägger livmoderbärare i snitt 80 kronor i månaden på mensskydd. Det blir närmare 40 000 kronor under en livstid. De senaste åren har även priset på mensskydd gått upp, så den genomsnittliga kostnaden är ännu högre nu.

Vilka är argumenten för gratis mensskydd? Eftersom mens är något som bara hälften av befolkningen har och inte är något som kan väljas bort, är det orättvist och ojämlikt att den stora kostnaden för mensskydd ska läggas på individen. "Sjukvården i Sverige är gratis eftersom fysiska skador inte är någonting man kan hjälpa. Mens är inte heller något självvalt, så varför är inte mensskydd gratis?", stod det i motionen som kongressen antog i augusti 2022.

arbetsplats tror jag att det kommer vara en utmaning att genomföra detta."

"Det finns inget gratis mensskydd på min arbetsplats. Titta på vilka som jobbar på min arbetsplats, så behövs det inga gratis mensskydd. Så det är inget vi behöver jobba med på min arbetsplats."

"Nej det finns inte gratis mensskydd på denna arbetsplats. Jag lyfte frågan till

tjejerna som jobbar här eftersom jag anser att det är en fråga som de bör få lämna åsikter om. En var positiv till detta. En hade ingen åsikt. En tredje menade att: 'Jag tycker att detta inte är en prioriterad fråga för facket. Finns många preferenser på vilka mensskydd olika kvinnor behöver/trivs med/föredrar, tror bara att det blivit en massa konstigheter. Det hade varit bättre om facket fokuserat på arbetsmiljön såväl fysiskt som psykiskt samt lönen

De har infört gratis mensskydd

Hallandshamnar och det Piteåbaserade åkeriet Pohjanen & Ström Transport har redan infört gratis mensskydd på sina damtoaletter.

Text Pernilla Ahlsén

– Jag har alltid tyckt att det är galet att vi kvinnor ska betala för mensskydd, det är en jämlikhetsfråga. Dessutom kan man hamna i en situation då man behöver mensskydd och inte har något. Då ska det finnas, säger Solweig Hagselius, HR-chef på Hallandshamnar.

Solweig Hagselius

SEDAN TRE ÅR tillbaka har bolaget ett abonnemang hos Periodpack som förser dem med mensskydd.

– Vi har automater som sitter på toaletterna och där är det varsågod att ta. Lokalvårdarna ser till att de fylls på. Det är inte svårare än så, säger Solweig Hagselius.

Kvinnorna är fortfarande i minoritet på Hallandshamnar, men det spelar ingen roll, menar hon.

– Det handlar om att det ska finnas för de som behöver det. Därför har vi det även på våra gästtoaletter. Jag gör ingen skillnad på var man jobbar. Är man hos oss och får behov så ska man klara sig. Kan vi underlätta så ska vi göra det.

Är det uppskattat?

– Absolut, vi ser ju att det används. Det känns väldigt bra. Vi hoppas att fler arbetsgivare ska se det här och följa efter.

SEDAN I HÖSTAS har även det Piteåbaserade åkeriet Pohjanen & Ström Transport gratis mensskydd på damtoaletten i sin verkstad.

– Det var ett skyddsombud som hade sett det hos en av våra kunder och föreslog att vi också skulle ha det, säger Marie Lundin som är HR-chef på åkeriet.

Hon tyckte att det var en jättebra idé och köpte in tamponger och bindor till damernas toalett.

– Vi är ganska många tjejer här på åkeriet så det känns som en självklarhet. Det är ju en liten utgift, men man vet ju själv hur mycket det kan vara värt att det finns när det behövs, säger Marie Lundin och fortsätter:

– Vi har många praktikanter här och får ofta positiva kommentarer när vi visar att det finns gratis mensskydd på tjejernas toalett. Jag tror att det ger en bra känsla för oss som arbetsgivare. ■

Marie Lundin

FOTO: SHUTTERSTOCK

Mammografi erbjuds i dag till alla kvinnor mellan 40 och 74 år av sjukvården i landets samtliga regioner.

Tre livräddare

1 MAMMOGRAFI: Bröstcancer är den vanligaste formen av cancer hos kvinnor; cirka 26 procent av samtliga cancerfall. En av tio kvinnor som är 75 år har eller har haft bröstcancer.

Screening för bröstcancer med mammografi, ett slags röntgenundersökning, erbjuds i dag gratis till alla kvinnor mellan 40 och 74 år av sjukvården i landets samtliga regioner. Intervallet mellan undersökningarna är 1,5–2 år och undersökningen görs för att upptäcka bröstcancer på ett tidigt stadium.

Mammografi utvecklades under 1960-talet och infördes successivt i Sverige under följande decennier. Med metoden kan en tumör hittas innan den märks på något annat vis, medan den är liten och innan den har hunnit sprida sig. Genom tidig upptäckt av cancer kan behandlingen också bli lindrigare. Tidigare opererades vanligen hela bröstet bort "för säkerhets skull".

Mammografi minskar dödligheten i bröstcancer i Sverige med omkring 20 procent, enligt en majoritet av forskare och experter efter uppföljning av statistik och tidigare forskning. I dag överlever nära nio av tio kvinnor som drabbas.

2 GYNEKOLOGISK CELLPROVTAGNING:

I stort sett all livmoderhalscancer orsakas av ett virus, humant papillom (HPV). Cellprov tas för att kunna upptäcka och behandla förstadium till livmoderhalscancer. Cellförändringar är inte detsamma som cancer utan innebär att cellerna avviker från det normala mönstret. Men förändringarna kan leda till cancer om de inte behandlas. Om de upptäcks tidigt kan nio av tio kvinnor botas.

Alla kvinnor mellan 23 och 64 år kallas regelbundet till provtagning, som vanligen görs av en barnmorska eller en gynekolog på mottagning. De i åldersgrupper under 50 år kallas vart tredje år, efter 50 gäller cellprovtagning för HPV vart sjunde år.

I vissa av landets regioner erbjuds

självtest, som kommer hem i brevlådan. Några regioner skickar också ut självtest till kallade som inte kommit till undersökningen.

Gynekologiska cellprovtagningar infördes i mitten av 1960-talet. Sedan dess har antalet kvinnor som insjuknar i livmoderhalscancer i landet halverats.

3 PSA-PROV FÖR PROSTATAUERSÖKNING:

Prostatacancer är den totalt sett vanligaste formen av cancer i Sverige i dag. Det kan dröja flera år innan en tumör i prostatan trycker på så mycket att det blir problem att kissa – numera har de flesta män som diagnosticeras inte haft några problem alls utan får diagnosen efter "prostatablodprovet" PSA. Tidigare upptäcktes nästan alltid prostatacancer i ett obotligt skede.

PSA (Prostata-specifikt antigen) är ett äggviteämne som finns naturligt i kroppen. Vid cancer ökar halten i blodet. Ett PSA-prov kan övervägas för män mellan 50 och 75 år. För män som har flera släktingar som drabbats i yngre ålder kan det vara lämpligt redan vid 40 års ålder. Det görs som ett vanligt blodprov på vårdcentralen.

Men någon generell provtagning av alla i en viss grupp, screening, görs inte.

Motiveringen är bland annat att överdiagnostisering är ett stort problem: Upptäckt av förhöjda PSA-värden leder till att många män behandlas, trots att cancer aldrig skulle orsakat problem för dem, enligt forskare. Flera regioner har dock börjat erbjuda organiserad testning inom ramen för olika projekt.

Utvecklingen har på 2000-talet har också gått snabbt med flera diagnostiska framsteg. Ett exempel är Stockholm3-testet, som använder en kombination av klinisk information, proteinnivåer och genetisk information för att identifiera behandlingskrävande prostatacancer. ■

Källa: Cancerfonden, Läkartidningen, Wikipedia

Svårt att byta mensskydd när toaletter stängs

När toaletter på rastplatser stängs för att det skräpas ner, har kvinnor ingenstans att byta mensskydd. Det vill avdelning 9 Örebro göra något åt.

– Många av våra medlemmar har inte en fast arbetsplats. De är ute och åker, och behöver toaletter längs vägarna. Men det är många rastplatser som har stängt sina toaletter i vårt område. Var ska man byta mensskydd då? I skogen?

Det säger avdelningens ordförande Emma Brodin. Hon och hennes kollegor har tagit upp frågan med lokala politiker, men ingen tar på sig ansvaret.

– Vi har även lyft frågan med förra infrastrukturministern Tomas Eneroth i augusti förra året, men än så länge har det inte lett till något, säger Emma Brodin. ■

Avdelning 51 Sydöstra Sverige skickade ut frågan om gratis mensskydd till förtroendevalda på arbetsplatser i deras område och fick följande svar:

"Det har aldrig varit på frågan där jag jobbar. Det sköter kvinnorna själva."

"På min arbetsplats finns inte gratis mensskydd och med hänsyn till snålheten och den kraftiga mansdominansen på min

FRISKVÅRD
OCKSÅ EN
KLASSFRÅGA

Friskvård är ingen laglig rättighet och finns inte heller inskriven i centrala kollektivavtal. Det är arbetsgivaren som avgör rätten, och en timme i veckan på betald arbetstid för friskvård är en vanlig dos. Arbetsgivaren bestämmer också om de anställda ska få bidrag för friskvård, som är skattefritt upp till 5 000 kronor.

Bland arbetare var det 72 procent som hade friskvårdsbidrag från jobbet år 2016. För tjänstemän var siffran 87 procent. Det visar en Sifomätning som tidningen Arbetet beställt.

Friskvårdsbidraget kan användas till "enklare aktiviteter med inslag av motion", eller till sådant som är avstressande, till kostrådgivning eller rökavvänjning men inte för att hyra eller köpa utrustning, skönhetsvård eller till dyra massagebehandlingar för mer än 1 000 kronor per tillfälle.

En del arbetsgivare väljer att ersätta en del av beloppet upp till en maxgräns som ett slags uppmuntran till den anställda att sätta en del. Den som exempelvis köper ett årskort till den kommunala simhallen får direkt 1 300 kronor om kostnaden för kortet är 2 600 kronor även om det totala maxbeloppet nästan är dubbelt så högt.

För att räknas som en personalförmån, och vara skattefri, måste förmånen också gälla lika för samtliga anställda på företaget och inte heller gå att byta mot kontanter.

Källa: Skatteverket

Cancerpatienters överlevnad är en fråga om socialgrupp. En förklaring är olika mönster när det gäller att komma till undersökningar vid kallelse, som till mammografi och screening för gyncancer.

Ojämlighet kostar tusentals liv

Klass påverkar hälsa, livslängd och risk att dö i cancer. Och skillnaderna har ökat på senare år. En förklaring är olikheter när det gäller att delta i olika screeningprogram och att söka vård i tid, visar en stor studie Cancerfonden låtit göra.

Text Lilly Hallberg Foto Shutterstock

Sett till all cancersjukdom är det ungefär lika stor risk att drabbas av sjukdom, oavsett socialgrupp. Men studien som revisors- och rådgivningsföretaget YE gjorde 2018, och som presenterades i Cancerfondsrapporten, visar tydligt hur klassklyftor påverkar: Patienter med låg utbildning har mellan 35 och 40 procent högre dödlighet än högtbildade.

Sammanlagt skulle omkring 2 900 liv räddas varje år om alla patienter med cancerdiagnoser hade lika hög överlevnad som dem med eftergymnasial utbildning, slår studien fast.

– Det motsvarar åtta liv varje dag. Att hälsoklyftorna är så stora i Sverige är oacceptabelt, kommenterade överläkare Jan Zedenius, medicinskt sakkunnig på Cancerfonden.

Det är heller ingen nyhet. En rad studier har tidigare visat att socialgrupp påverkar såväl livslängd generellt som överlevnad hos dem som drabbas av potentiellt livshotande sjukdomar.

Cancerpatienters överlevnad är en fråga om socialgrupp. En förklaring är olika mönster när det gäller att komma till undersökningar vid kallelse, som till mammografi och screening för gyncancer.

ÖKADE SKILLNADER BLAND människor när det gäller ekonomi och sociala förhållanden tycks också få tydliga konsekvenser. Men orsakerna till skillnaderna är komplicerad. En förklaring är att viljan att gå på kontroll och söka vård i tid skiljer sig åt mellan grupper. Det kan bero på svårigheter att ha råd om det inte kan ske på betald arbetstid. Men det kan också bero på erfarenheter – patienter med låg utbildning får över lag mindre tid att ställa frågor och komma med önskemål i sina kontakter med vård.

Ojämligheten beror även på att cancerpatienter bemöts olika i vården.

Lågutbildade har sämre tillgång till metoder för att ställa diagnoser, får vänta längre från remiss till diagnos och får inte i lika hög grad som välutbildade och välbeställda den behandling som rekommenderas i de nationella vårdprogrammen.

Klasskillnaderna när det gäller vård är tydliga på flera plan. Inte minst gäller det förebyggande vård, vilket tas upp i en rapport från Cancerfonden med den talande titeln *Socioekonomi påverkar risk att insjukna i livmoderhalscancer*. Var femte kvinna i Sverige deltar inte i mammografi och screening med tillräcklig regelbundenhet för att förebygga dödlighet. Av dem som insjuknar i cancerformen har två av tre inte gjort det.

I rapporten kommer läkare vid Regionalt Cancercentrum Väst till tals. När de år 2001 började arbetet med en databas, bland annat för att se hur skillnader i deltagande i screening skiljde sig åt mellan olika stadsdelar i Göteborg, upptäckte de "hisnande skillnader mellan socialt belastade och välbärgade områden". Det blev som en klasskarta över staden. ■

Källa: Cancer och ojämlikhet (EY-rapport), Socioekonomi påverkar risk att insjukna i livmoderhalscancer (Cancerfonden).

Sett om sitt hus. Gustaf och Amanda Sahlin bor med barnen en bit utanför stationssamhället Krokek – nära grannar, skogen och badsjö. Och drygt två mil till Norrköping där både Gustaf och Amanda arbetar.

Gott liv trots ökade kostnader

Ekonomi. Miljöarbetaren Gustaf Sahlin och hans fru var förutseende. Band om lånen, ordnade med fördelaktigt elavtal. Men de högre matpriserna är kännbara för tvåbarnsfamiljen i Kolmården. Spaning efter extrapriser har ökat och det blir mer falukorv. Fast främst mer planering – och mindre vinn!

Text och foto Lilly Hallberg

– Vi tog bra beslut när vi la om lånen i början av förra året, konstaterar Gustaf Sahlin.

Det har ändå blivit en skärpning under senaste åren. Till stor del ligger en etisk aspekt i förändringarna ("avstår helt leveranser från matbud när man vet vilka villkor de som kör har").

– Vi har blivit hårdare när det gäller att undvika matsvinn, absolut. Hemma försöker vi också undvika mycket skärmtid, för oss alla, fast det är inte främst av ekonomiska skäl. Men jaga barnen för att de ska släcka lampor? Nej, där har vi inte anpassat oss alls, säger Gustaf.

Han bor med sin fru och de båda bar-

nen i ett mindre hus i Kolmården, utanför det lilla stationssamhället Krokek. Ett rött hus längs en grusväg, i kanten av skogen där björkar just slagit ut.

– Tycker du att det här är landet? Då skulle du sett där jag växte upp, det var riktiga landet, säger Gustaf.

För att logistiken ska fungera i vardagen har paret två bilar, en miljöklassad och en möjlig att ställa om till ecomode. – Många i vår situation har dieselbilar som blivit väldigt dyra att köra. Och den nuvarande regeringens löften om sänkningar har ju lyst med sin frånvaro...

BÅDE GUSTAF OCH hustrun har sina arbetsplatser i Norrköping, ett par mil bort. För honom innebär jobbet att det kan bli på andra platser i regionen. Denna vecka är det i Finspång. Det är också Gustaf som vanligen hämtar barnen efter skolan.

– Vi är stora elförbrukare, det är el till allt här. Uppvärmning, avlopp, vatten, hushållsel, belysning, fläkt för ventiler... Jag har tittat på solceller men för mig som jobbar dag är det inte värt det,

det går ju inte att byta kilowattimmar än.

Som sopgubbe har Gustaf Sahlin fått nytt kollektivavtal, som gäller från den 1 april i år.

– Miljöarbetareavtalet är ett av de bästa som Transport tecknat hittills i år, säger han.

LEVNADESKOSTNADEN FÖR FAMILJEN har ökat. Mest märks det på matpriserna. Och drivmedelspriserna.

– Jag tycker inte vi ändrat matvanor direkt, men vi äter nog mindre kött och mer halvfabrikat. Samtidigt kollar man mer efter rabatter, mer eller mindre oavsiktligt, hela tiden. Planerar på ett delvis nytt sätt, köper till exempel fryst torskfilé för att använda till soppa vid något senare tillfälle, säger Gustaf.

Alkohol har aldrig varit en stor utgift för paret. Oftast är det i dag som gåvor, som vid födelsedagar eller andra högtider. Och ett par, tre öl i månaden.

– Jag drack även tidigare mindre öl än de flesta av mina kollegor, haha, säger Gustaf Sahlin. ■

Ekonomi

Lön: Omkring 32 000 kronor brutto i månaden. Nya kollektivavtalet från 1 april ger cirka 1 400 kronor mer.

Huslån: Till 100 procent bundet! Gäller båda lånen som löper på 3 respektive 5 år. (Omlagt i februari 2022, "bytte bank och pressade priset.")

Elavtal: Eon, fördelaktigt men löper ut i höst. "Alltid bäst att binda under sommaren, i juli – september."

Kör: Bensindrivnen Mitsubishi Outlander V6 med ecomode (hustrun kör oftast paret's andra, miljöklassade bil), samt fyrhjuling.

Prioriterat i hushållsbudgeten: Boende, fritidsaktiviteter för barnen, streaming-tjänster och fordonen.

GUSTAF SAHLIN

Ålder: 37 år.

Yrke: Miljöarbetare sedan elva år.

Bor: Villa på 70 kvadrat, plus 70 kvadrat biyta, i Kolmården, Norrköpings kommun.

Familj: Hustrun Amanda och två barn, en nioårig dotter och en sjuårig son.

Fackligt uppdrag: Skyddsombud.

Alexandra Einerstam

Strejkar vi för lite i Sverige?

Mitt svar är ett rungande ja! I skrivandets stund vet jag inte hur det har gått för bevakningsavtalet. Jag vet bara att jag och många med mig är redo att sätta på oss strejkvästarna och ställa oss på barrikaderna.

Vi har stått tillbaka med våra krav under pandemin och nu vill de att vi håller tillbaka våra krav på grund av inflationen. Det räcker nu! Vi vill inte stå tillbaka. Även vi har drabbats hårt av inflation och höjda levnadskostnader. Och det handlar inte blott och bart om höjda löner. Det handlar om så mycket mer.

I APRIL i år gick cirka 25 000 arbetare i Norge ut i strejk. De norska fackförbunden krävde löneökningar på minst fem procent för att kompensera för de höga konsumentpriserna under 2023. Efter bara några dagar avblåstes strejken och arbetarna hade fått igenom sina krav men... de fick gå ut i strejk och det är mer än vad vi i Sverige hinner göra innan arbetsgivarorganisationer och fackliga förhandlingsdelegationer har enats.

Vi är många som är så redo att gå ut i strejk, men vi har också vant oss vid att strejken avblåses i sista sekund och precis som en ballong går luften ur oss. Antiklimax infinner sig och kampviljan ersätts av besvikelse.

I TYSKLAND ÄR det vanligt med Warnstreik – varningsstrejk. Arbetarna lägger ner sitt arbete i några timmar och återvänder sedan till arbetet.

Det är en effektiv metod. Medlemmarna mobiliseras bakom kraven och pressen vid förhandlingsbordet ökar. Det är en tydlig signal att facket verkligen har medlemmarna med sig och att de står enade bakom kraven. Det är nästan en miljon arbetare på tusentals arbetsplatser runt om i Tyskland som varningsstrejkar.

Warnstreik är ett bra koncept och något som vi borde anamma i Sverige. Warnstreik handlar nämligen inte bara om att få igenom våra krav utan att vi medlemmar känner oss delaktiga, att vi är en del av något större, att det är vi medlemmar som är facket. ■

Alexandra Einerstam är väktare och skribent.

”Historisk ändring” i nytecknat avtal

Taxi. Ett lönepåslag på mellan 1 935 kronor och 2 370 kronor totalt. Transport och arbetsgivarerna i Biltrafikens Arbetsgivarreförbund har enats om ett nytt tvåårigt avtal för taxitelefonisterna. Det gäller från den 1 juni 2023 till och med den 31 maj 2025.

Text och foto Justina Öster

Avtalet omfattar drygt 400 anställda och löneökningarna blir som högst 8,7 procent. Majoriteten av taxitelefonisterna får en höjning på 8,22 procent. Den största delen av lönehöjningen faller ut första avtalsåret, räkna från den 1 juni 2023.

→ Det ger mellan 950 och 1 370 kronor mer i plånboken, beroende på år i yrket och om telefonisten jobbar i eller utanför Stockholm.

→ Den 1 juni 2024 kommer den andra höjningen på mellan 985 och 1 000 kronor.

Sammantaget innebär det en höjning på 4,8 procent i år och 3,52 procent nästa år. Ob-tillägget ökar också under perioden med totalt 8,32 procent.

ANNA ERIXON ÄR central ombudsman för taxitelefonisternas avtal.

– Självklart hade vi önskat att få med fler av våra krav, men nu har vi ett avtal på plats och det känns bra. Vi har lyckats lösa en stor fråga som vi jobbat med under ett antal lönerörelser. Det handlar om att slå samman lönetarifferna i avtalet. En annan stor stötesten har varit avtalsskrivningen i en lönetabell. ”5 år i samma företag” har nu äntligen

bytts ut mot ”5 år i yrket”.

Det gäller ett krångligt system med olika lönetariffer, beroende på var i landet man jobbar. I det nya avtalet skärs sex lönetariffer ner till två, ett för Stockholm och ett för övriga landet, där Göteborg och Malmö ingår.

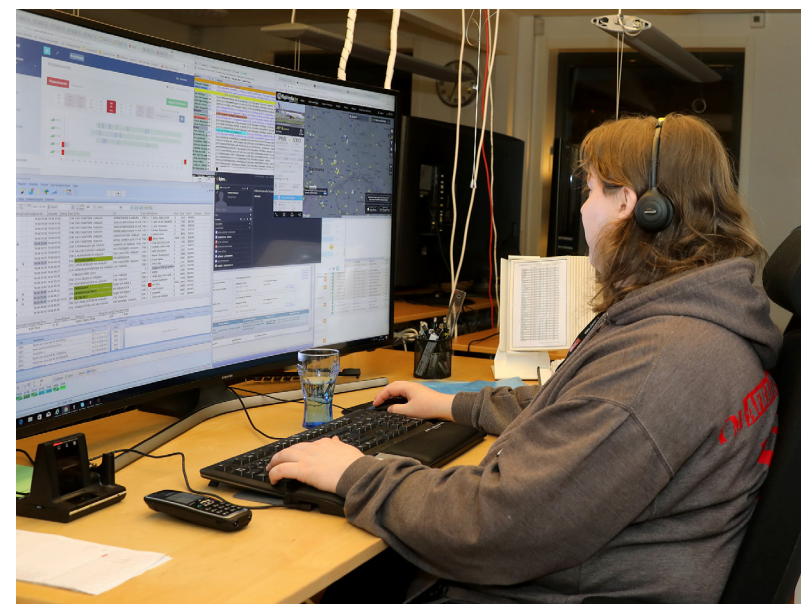
– Vi har alltså kvar Stockholms tariff, som har högst löner i samtliga steg och har bakat in det som tidigare hette Stockholm grupp 1 och 2 i den. Vi hoppas att vi till slut bara ska ha kvar en enda lönetariff, alltså Stockholms. Och vi är på god väg, säger lokalombudsman Karin Petersson som suttit med i avtalsdelegationen.

Hur mycket mer kommer telefonisterna i Stockholm att tjäna, jämfört med kollegorna i övriga landet?

– Tittar man på slutlönerna så kommer de att skilja sig med i genomsnitt 255 kronor mellan Stockholm och resten av landet, säger centrala ombudsman Mats H Andersson.

TAXITELEFONISTEN Stefan Looström, i avtalsdelegationen, kallar det historiskt att ”5 år i företaget” nu byts ut mot ”5 år i yrket”. Med den gamla skrivningen har den som bytt jobb inte kunnat tillgodoräkna sig tidigare erfarenhet och tvingats gå ner i lön.

– Ett bra lönepåslag och att de många olika lönegrupperna försvinner var viktigast. Alla jobbar ju lika mycket och ska ha lika mycket i lön oavsett var vi bor, tycker taxitelefonist Lena Frank i avtalsdelegationen. ■

De har fått högsta ökningen hittills

Flygtankning. Ett tvåårigt avtal för flygtankare har tecknats mellan Svenska Transportarbetareförbundet och Motorbranschens Arbetsgivarreförbund. Avtalet ger upp till 11,1 procent fördelat över två år.

Text Kristina Sjöberg

Flygtankningsavtalet som tecknades 8 maj 2023 löper under tiden 1 april 2023 – 31 mars 2025. Under den tiden ger avtalet lönehöjningar på upp till 11,1 procent. Första året höjs lönerna med upp till 6,2 procent och det andra året upp till 4,9 procent.

– Första året ger avtalet mellan 1 463 – 1 883 kronor per månad i lönetariffen. Andra året är utrymmet fördelat med 1 227 – 1 579 kronor per månad. Och alla anställda garanteras 100 procent av ökningen eftersom avtalet har lönetariffer utan lokal fördelning, säger Magnus Thelander, central ombudsman Transport.

Hur många berörs av avtalet?

– Det är ett av Transports minsta avtal om man ser till hur många

som berörs. Det är runt 100 personer som det gäller.

Är du nöjd med resultatet?

– Som jag sagt tidigare ska man som facklig förhandlare aldrig vara nöjd. Men jag tycker att det är ett acceptabelt resultat.

SOM I ÖVRIGA avtal som Transport nyligen tecknat har parterna enats om att följa arbetet i de enligt transportavtalet tillsatta arbetsgrupperna med uppdrag att:

→ Utredda förutsättningarna för att i samband med nästa avtalsrörelse ingå överenskommelse om avsättning och administration av kompletterande premier till avtalspensionen.

→ Ta fram förslag till partsgemensam kommentar till avtalets nya förhandlingsordning.

Parterna har också enats om att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att undersöka möjligheten att införa individuella arbetstidskonton för anställda på avtalsområdet. Arbetsgruppens arbete planeras vara klart 31 maj 2024 och ska presentera en slutrapport 30 juni samma år. ■

Nytt depåavtal är tecknat

Depå. Svenska Transportarbetareförbundet och Motorbranschens Arbetsgivarreförbund har tecknat ett nytt depåavtal. Avtalet är tvåårigt och lönerna höjs totalt med upp till 9,05 procent.

Den 8 maj tecknades det tvååriga depåavtalet som gäller under tiden 1 april 2023 till och med 31 mars 2025. Lönerevision sker per den 1 april 2023 genom att 373 öre förs in i lönetariffen och fördelas enligt tidigare tillämpat differentieringssystem samt att 373 öre förs till en pott för fördelning på sedvanligt sätt.

– Det innebär att lönerna totalt höjs med upp till 9,05 procent under hela avtalsperioden. Förutsatt att potten är inkluderad och att det sker en lika fördelning av potten, säger Magnus Thelander, central ombudsman Transport. ■

BÖRJA LAJVA PENSIONÄR

Börja preppa för framtiden redan nu. Hur mycket pension behövs för att ha det så här mysigt? Följ oss på Insta eller FB för bra tips om din tjänstepension.

VÄLJ EN SCHYSST PENSION!

FOLKSAM • LO PENSION

Miljöarbetare får upp till 2 532 kronor

Miljöarbetare. Landets cirka 5600 miljö- och renhållningsarbetare har ett nytt tvåårigt avtal som ger upp till 8,58 procent. Avtalet gäller retroaktivt från den 1 april i år.

Text och foto Kristina Sjöberg

Svenska Transportarbetareförbundet och Biltrafikens Arbetsgivareförbund är överens om ett nytt miljöarbetsavtal. Avtalsperioden är två år och gäller retroaktivt från den 1 april i år fram till 31 mars 2025.

LÖNEÖKNINGEN GER UPP till 8,58 procent och enligt Transport är det en klar majoritet av landets cirka 5600 anställda inom miljö- och renhållningsverksamheter som får ta del av den högsta höjningen. Tommy Wreeth är förbundsordförande på Transport och han tycker att det är ett ok utfall de kommit fram till.

– För oss är det viktigt att chaufförer på olika avtalsområden värderas lika. Transportavtalet ger 8,58 procent till de flesta chaufförer inom det avtalet och det var bra att vi också fick samma procentsats för våra miljö- och renhållningsarbetare.

Från vänster: Niclas Sandström, Sten Carlsson, Thommy Öhrvall, Christoffer Lindeblad, Magnus Lundberg och Joachim Falk.

Löneökningarna inom miljöarbetsavtalet görs genom höjning av tarifflöner, en sorts steg där till exempel fler år i yrket ger högre lön. Under avtalsperioden kommer lönerna att första året höjas mellan 1131 och 1401 kronor per månad. Andra året är höjningen mellan 853 och 1131 kronor per månad.

– Genom att vi har systemet med tarifflöner så garanteras våra med-

lemmar 100 procent av ökningen. Det finns en rättvisa i det där ingen skillnad görs för till exempel kön. Har du samma körkortsbehörighet och antal år i yrket som din arbetskamrat så tjänar ni lika mycket, säger Tommy Wreeth.

Förutom löneökningarna är parterna också överens om att tillsätta en arbetsgrupp som ska se över framtida pensionsinsättningar. ■

FOTO: PERNILLA AHLSEN

Nytt avtal för gummiarbetare

Däck och gummi. Transport och Motorbranschens Arbetsgivareförbund har tecknat ett nytt avtal för gummiverkstäder. Gummiverkstadsavtalets löner höjs med olika summor utifrån olika erfarenhet. Som mest höjs lönerna med 1400 kronor för första året på avtalet och med 1206 kronor för det andra året på avtalet. Löneökningen för 2023 gäller från och med 1 april och kommer att betalas ut retroaktivt.

I ett pressmeddelande från Motorbranschens Arbetsgivareförbund står det att avtalet följer märket på 7,4 procent. Enligt Transport ökar lönerna som mest med 8,83 procent. ■

Tidningsbudens löner höjs enligt ”märket”

Tidningsbud. Löneökningar på 7,4 procent, två år – nytt kollektivavtal för tidningsdistributörer är undertecknat av parterna, Transportarbetareförbundet och Medieföretagen.

Text och foto Lilly Hallberg

– Avtalet ger ett hyfsat lönepåslag till de flesta i branschen. Sedan kunde man under rådande omständigheter önskat mer, med tanke på inflationen och annat, säger Magnus Thelander, Transports ombudsman med ansvar för tidningsdistributörsavtalet.

Kollektivavtalet innebär att löner och tillägg för omkring 10 000 tidningsbud höjs i två omgångar: I år med 4,1 procent och den 1 maj 2024 med 3,3 procent.

Löneökningen görs helt genom höjning av tarifferna, vilket innebär att de höjs mellan 1043 kronor och 1237 kronor, beroende på tid i yrket. År två höjs lönerna mellan 873 kronor och 1036 kronor i månaden.

Lönehöjningen gäller retroaktivt från och med 1 maj i år.

PARTERNA HAR OCKSÅ enats om att tillsätta två gemensamma arbetsgrupper. Den ena gruppen ska se över själva förhandlingsordningen.

Den andra gruppen ska utreda förutsättningarna för en ny modell för arbetstid, som kan komma att provas om det går att komma fram

Delar av delegationen under avtalsförhandlingarna.

till rimliga förutsättningar – både för de anställda och för arbetsgivarna, distributionsbolagen. Ett slags modell som arbetsgivaren kallar tidbank.

TANKEN MED TIDBANKEN är att den skulle öppna för mer flexibilitet när det gäller arbetstid. Något som Medieföretagens medlemsföretag önskat. Flera distributionsbolag har problem med stora variationer i volym när det gäller utdelning, främst av sådant som paket och annat utöver morgontidningar

– Jag kan väl inte säga att vi var jättesugna på det från vår delegations sida. Men det finns ändå en beredvillighet att diskutera i arbets-

gruppen, säger Magnus Thelander.

– Förutsättningen var dock att vi inte bundit oss vid arbetsgivarens modell och att det inte är reglerat i detalj, utan att vi i arbetsgruppen är fria också att ta fram andra förslag.

Enligt Medieföretagen är deras modell för tidbank en chans för de anställda att få högre sysselsättningsgrad, något som är ett problem för många tidningsbud i dag. Men det var alltför vagt för att facket skulle godta modellen.

DET NYA KOLLEKTIVAVTALET innehåller inga förändringar jämfört med det gamla avtalet sett till de allmänna villkoren; Också den kritiserade extratidsersättningen blir kvar. ■

Nytt avtal för bemanning

Bemanning. Ett nytt, tvåårigt bemanningsavtal har tecknats av LO och Kompetensföretagen. För anställda i bemanningsbranschen betyder det en ökning av garantilönen på 1350 kronor i år vid heltidsjobb, drygt 700 kronor år två.

Bemanningsavtalet gäller från och med den 1 maj i år till den 30 april 2025. Löneökningen görs genom ökning av garantilönen, den lön som bemanningsanställda får då de inte är inbokade för arbete hos ett kundföretag.

Transports förbundsstyrelse antog den preliminära överenskommelsen mellan parterna, LO-förbunden och Komptensföretagen (tidigare Bemanningsföretagen) den 16 maj.

För bemanningsavtalet gäller att styrelserna i LO:s samtliga 14 förbund ska säga ja till den preliminära överenskommelsen. I år var senaste datum att göra det den 19 maj.

– För de anställda är det här ett bra avtal, säger Transports Mats H Andersson, ombudsman med ansvar för centrala förhandlingar inom bemanningsavtalet. ■

Nytt avtal för Foodora-bud

Matbud. Det nya budavtalet ger genomsnittliga löneökningar på 9,06 procent över två år. Garantilönen höjs med 12,06 procent på två års sikt. Garantilönen reglerar det minsta ett bud kan tjäna oavsett hur många leveranser som genomförs per timme.

Nytt för årets avtal är ett särskilt natttillägg som gäller mellan 23.00 och 07.00.

Mats H Andersson som förhandlat för Transport: – Det är ett okej avtal som garanterar löner på en bra nivå för de anställda.

Han betonar att avtalet innebär ökad trygghet i en osäker konjunktur.

Parterna har också kommit överens om att tillsätta två arbetsgrupper som tar upp avståndsberäkning och anställningsformerna.

Avtalet ger också rätt till permission för mammografi, gynekologisk celloprovtagning och prostataundersökning. Inget annat av Transports andra avtal ger permission av de skälen. ■

Omvandling slår hårt mot bud

Tidningsbud. En hel yrkeskår lever med risken att förlora jobbet. När tidningar går över från papper till digitala utgåvor försvinner den traditionella funktionen som tidningsbud.

Text Lilly Hallberg

I dag arbetar arbetar omkring 10 000 tidningsbud i landet, den överväldigande majoritet på deltid. Det är en krympande skara.

Mediebranschens omvandling har lett till att flera stora distributionsbolag genomfört neddragningar. Det talas om papperstidnings

förestående död, en konsekvens av digitaliseringen. Men även totalt sett har antalet tidningsprenumeranter minskat.

BARA UNDER VÅREN har Västsvensk Tidningsdistribution (VTD) beslutat lägga ned samtliga filialer i Bohuslän förutom Uddevalla.

Omkring 40 av dagens 60 tjänster i regionen riskerar att försvinna till förändringen är genomförd den 1 oktober i år.

I maj kom också besked om att Karlskoga Tidning i höst går över till tredagarsutgivning, från att komma

ut måndag– lördag. Också här gäller att förändringen ska vara genomförd till den 1 oktober.

MAGNUS THELANDER är central ombudsman med ansvar för tidningsdistributörsavtalet.

Thelander var också nyligen med att förhandla fram ett nytt kollektivavtal:

– Ingen tycker ju att det är bra att arbetstillfällena, eller hela företag, försvinner. Men det betyder inte att det går att rädda jobb till varje pris. Det måste vara arbeten med anständiga löner och villkor. ■

Hallå där!

MARTIN ANDERSSON

...ordförande i klubb 4 på Arlanda med bland annat plåtslagare och flygmekaniker. Er arbetsgivare Patria Helicopter har höjt era löner – innan avtalsrörelsen för flygbranschen ens dragit i gång. Varför då?

–Företaget har under lång tid försökt få tag i folk. Helt naturligt slutar alltid någon och de är svåra att ersätta. Vi har haft folk inne, men de har backat ur eftersom de inte är nöjda med lönen. Högre löner gör arbetsplatsen mer attraktiv.

Patria Helicopter har höjt era löner med mellan 1000 och 3000 kronor?

–Ja, ungefär och för de allra flesta. Jag vet inte exakt vad alla fått. Höjningen gäller främst plåtslagare och komponentmekaniker, som det är allra störst brist på.

Är det brist både nationellt och internationellt?

–Ja, när jag började som plåtslagare för ungefär tolv år sen låg medelåldern på i snitt 45 år i Sverige. Nu är alla över 50, 55 år så det behövs tillskott.

Ökade kraven på jobbet i och med lönehöjningen?

–Nej, det var rätt uttalat att det inte skulle öka kraven och att vi inte skulle göra mer än vi redan gör. Möjligtvis tänka lite mer på att hålla arbetstider och raster.

Hur reagerade kollegorna på löneökningen?

–De flesta tyckte det var positivt, men förstod först inte anledningen. Många blandade ihop det med avtalsförhandlingarna, fast de börjar ju först i september. Det är positivt att företaget tydligt visar att de vill satsa på att få in ny personal.

JUSTINA ÖSTER

Höga böter för brott mot vilotider

Åkeri. Transportstyrelsen har beslutat att ett företag i Örnsköldsvik ska betala 121 000 kronor för att ha brutit mot reglerna för kör- och vilotider på olika punkter under flera år. Det gäller bland annat att start- och slutland inte angetts i färdskrivaren eller att förarkort och diagramblad använts fel eller inte alls. Vidare har åkeriet inte gjort uppgifter tillgängliga för kontroll. Alla överträdelser rör flera fall.

Redan 2021 meddelade Transportstyrelsen, som är tillsynsmyndighet, att företaget skulle betala sanktionsavgifter på 123 000 kronor. Men då lämnade åkeriet in material som myndigheten tog hänsyn till, vilket ledde till att böterna sänktes men bara med 2 000 kronor. ■

Medling om avtal i hamn

Hamn. Svenska Hamnarbetarförbundet (HF) och arbetsgivarorganisationen Sveriges Hamnar vände sig i slutet av maj gemensamt till Medlingsinstitutet och begärde medling för nytt kollektivavtal. Arbetsgivarparten sade i början av månaden upp avtalet med HF, som också organiserar hamnarbetare, vilket lämnade öppet för stridsåtgärder.

HF har haft ett andrahandsavtal, det så kallade kajavtalet, och facket är starkt kritiska till att det svenska rättssystemet gör det möjligt för hamnarbetsgivare att enbart tillämpa löner och andra anställningsvillkor i det först ingångna avtalet i branschen. Det vill säga avtalet med Transport. Den 27 april tecknades ett nytt, tvåårigt kollektivavtal med Transport.

Arbetsgivarparten vill tona ned betydelsen av att HF:s avtal sagts upp och framhåller att det varken påverkar verksamheten i hamnarna eller villkoren för hamnarbetarna. Vid denna tidnings pressläggning hade medlingsförsöken ännu inte inletts. ■

475

Så många kilon sopar lämnar varje person i Sverige årligen i genomsnitt. År 1975 var siffran "bara" 317 kilo.

Källa: Avfall Sverige

Förhandlingar om bevakning strandade

Bevakning. Onsdagen den 31 maj avbröts förhandlingarna mellan Transport och Säkerhetsföretagen om ett nytt kollektivavtal för anställda inom bevakningsbranschen.

– Vi tittar nu på alternativ för hur vi ska gå vidare, säger Transports förbundsordförande Tommy Wreeth.

Text Lilly Hallberg

Bevaknings- och säkerhetavtalet 2021–2023 löpte ut onsdagen den sista maj. Förhandlingarna för nytt kollektivavtal för Transports näst största medlemsgrupp inleddes

redan i mitten av april. Men på onsdagskvällen avbröts de.

– Vi står långt ifrån varandra. Vår delegation har lagt fram ett antal idéer och förslag på lösningar när det gäller sådant båda parter ser som problem. Men deras svar till allt var antingen "nej" eller "märket", säger Tommy Wreeth.

WREETH OCH RESTEN av Transports förhandlingsdelegation lämnade på onsdagen Almega Tjänsteföretagens hus i Stockholm där förhandlingarna pågick. Säkerhetsföretagen är ett förbund inom Almega Tjänsteföretagen, en samarbetsorganisation

under arbetsgivarorganisationen Svenskt Näringslivs paraply.

Från Transports sida upplever man att det är betydligt svårare att finna lösningar med Almega-förbundet än med Transport-företagens arbetsgivarförbund.

– Både när det gäller viljan att diskutera lösningar, och i respekten och synen på arbetstagarna som en tillgång, är det en enorm skillnad, säger Tommy Wreeth.

Att förhandlingarna är strandade betyder inte att avtalet är uppsagt ännu. Avtalet som tecknades i december 2020 gäller alltså till dess att någon av parterna säger upp det. ■

Klubb laddade för konflikt

Bevakning. En restaurang som klassrum: Två veckor före avtalet löpte ut samlades bevakningspersonal till konfliktkola i Västberga i södra Stockholm.

Text och foto Lilly Hallberg

Vad händer om parterna inte kommer överens? Är det risk att det blir strejk den 1 juni? Vilka olika konfliktåtgärder finns det? När är det dags att ta på västen som strejkvakt? Vad kan arbetsgivaren ta till för motåtgärder?

– Det har varit mycket frågor och vår skyldighet inom facket är att ge svar. Konfliktkolan fyller uppenbart ett behov, säger Jörgen Öhman, tillförordnad ordförande i Avarnklubben.

FACKKLUBBEN ÄR EN av de största inom Transport. Till Avarnklubbens konfliktkola var samtliga kollektivanställda i Stockholm, både medlemmar och icke medlemmar, välkomna.

Ett tjugotal transportare kom den 17 maj till utbildningen, som hölls i en lokal i närheten av Avarns lokaler i Västberga. Konfliktkolan fick flytta ut från den ordinarie klubblokalen hos säkerhetsbolaget.

Utbildningen genomfördes även kvällen innan.

– Alla ska ha en chans att komma.

Ombudsman Mikael Ladman talar på Transports konfliktkola.

Det kan ändå vara svårt att få folk att komma efter långa arbetspass, säger Jörgen Öhman.

PÅ PLATS VAR också gamla klubbordföranden, Alexander Saviharju, ny ordförande för Transports Stockholmsavdelning. Liksom ombudsmännen med ansvar för bevakningsavtalet på avdelningen, Mikael Ladman och Magnus Kinnunen.

MAGNUS KINNUNEN, som också sitter i avtalsdelegationen, inledde med att tala om vad arbetsgivarparten vill. Det gäller bland annat önskan om att införa individuella löner, i stället för dagens tarifföner och att det ska räcka för arbetsgivaren att enbart skicka ut scheman och lönespecifi-

kationer digitalt.

Båda förslagen säger Transport helt nej till. Liksom Säkerhetsföretagens önskan att kunna förlänga provanställningsperioden, från sex till tolv månader.

– Aldrig i helvete, vi tycker att redan sex månader är för långt, sa Kinnunen.

Vad händer då efter att avtalet löpt ut, den sista maj?

SÅ LÅNGT SOM till total arbetsnedsättning på hela arbetsplatser kommer det sannolikt inte gå i år, enligt dem som talade på Avarnklubbens konfliktkola i mitten på maj. Vilket också hördes röster som beklagade. Att Transport ska vara ett kampförbund rådde dock enighet om. ■

Våga tanka nytt!

Era kunder kräver miljövänligare transportlösningar. Ställ om era dieselfordon, bara genom att byta bränsle. Med förnybart i tanken minskar ni era CO₂e-utsläpp med 70–90%. Då går ni enkelt kundkraven tillmötes.

Våga tanka Neste MY Förnybar Diesel (HVO100). Fungerar i alla dieselfordon.

Här kan du tanka Neste MY

*Metodiken för att beräkna livscykelutsläpp och utsläppsminskningar följer EU:s direktiv om förnybar energi II (2018/2001/EU).

NESTE MY
Förnybar Diesel

Fler dog i trafiken

Vägtrafik. Under förra året omkom 227 personer i olyckor på de svenska vägarna. Det är 17 fler än året innan. Det visar statistik från Trafikverket.

Vanligast bland olyckorna med dödlig utgång är singel- och mötesolyckor med personbil. Under 2022 omkom sammanlagt 113 personer i denna typ av olyckor.

Trafikverket konstaterar i sin analys att det är relativt få förare av tunga lastbilar som omkommer, men att en kollision där tunga fordon är inblandade innebär en hög risk för andra trafikanter. Under 2022 omkom 53 personer – motsvarande 23 procent – i olyckor där tunga lastbilar var inblandade, varav drygt hälften av de omkomna var personer i personbilar. Trenden visar på en högre andel omkomna i olyckor med tung lastbil inblandad.

Att dödsolyckorna totalt sett har ökat förklaras av att trafiken ökat sedan covidpandemin klingat av. Trafikmängden när dock ännu inte upp till nivån före pandemin. ■

Befarat tågkaos hotar hamn

Godstrafik. Transporter till och från Göteborgs hamn löper stor risk att försenas eller stoppas när Västra stambanan renoveras under kommande år. Riksdagsledamoten Helena Gellerman (L) har slagit larm och kräver att Trafikverket gör en ordentlig konsekvensutredning:

– Den som nu har tagits fram visar inte vad som händer om det blir stopp. Sveriges företag kan inte vara säkra på att gods kommer fram i tid, säger hon till Göteborgs-Posten.

Enligt Gellerman går 60 procent av Göteborgs hamns gods via stambanan mellan Stockholm och Göteborg. Renoveringen är omfattande och ska utföras dagtid med start 2025. Arbetet med att byta kontaktledningar på sträckan från Alingsås västerut görs i etapper och beräknas sammanlagt ta två år. Både gods- och persontrafik påverkas då bara ett spår kommer att vara öppet. ■

En man dog efter ett ingripande på Rådmansgatans tunnelbanestation i Stockholm.

Ordningsvakter fällda för dödligt ingripande

Bevakning. Två ordningsvakter döms för vållande till annans död. Enligt tingsrättens dom agerade de båda oaktsamt vid ett ingripande mot en aggressiv man i Stockholms tunnelbana och det ledde till att han avled.

Text och foto Justina Öster

Händelsen inträffade när en manlig och en kvinnlig ordningsvakt ingrep mot en våldsamt man vid tunnelbanestationen Rådmansgatan den 31 juli förra året. Vid rättegången i Stockholms tingsrätt framförde åklagaren att de två ordningsvakterna, genom grov oaktsamhet, orsakade den 47-årige mannens död.

DOMEN INNEBÄR ATT ordningsvakterna döms till villkorlig dom och dagsböter. De har förlorat sina ordningsvaksförordnanden och ska även betala skadestånd till den omkomne mannens mamma.

EN AV RÄTTENS nämndemän hade en annan åsikt och ville i stället frikänna de båda.

– HELA HÄNDELSEN är djupt tragisk, både för den som gick bort och hans anhöriga, för ordningsvakterna som ingrep och för alla kollegor som är ute och jobbar och får läsa och höra

om det här, säger Transports bevakningsombudsman Jerker Nilsson.

Vi går tillbaka till natten den 31 juli 2022. En 47-årig man går ner i tunnelbanan vid Rådmansgatans station i centrala Stockholm. Han är stökig och svår att få kontakt med. Övervakningskameror visar att han först slår eller puttar omkull en kvinna på perrongen och därefter slår en man i ansiktet.

Två ordningsvakter kommer. Den ena är en 24-årig kvinna med två års erfarenhet som ordningsvakt. Den andra är en man på 31 år, som knappt tre månader innan fått behörighet att arbeta i tunnelbanan. Kvinnan är mentor till mannen och det är deras först gemensamma pass. Vid polisförhör beskriver de situationen som otäck och chockartad, "som en skräckfilm".

NÄR UTDELADE BATONSLAG inte ger någon effekt fattar den manliga ordningsvakten ett grepp om mannens hals och tvingar ner honom på golvet. De hjälps sedan åt att hålla fast honom, på mage mot golvet. Enligt polisens utredning sätter sig den kvinnliga ordningsvakten på mannens "svank eller rumpa". 47-åringen rör först på benen men blir sedan stilla.

När den manliga ordningsvakten släpper sitt grepp om hans hals

faller 47-åringens huvud livlöst mot golvet. Ordningsvakterna sätter på honom handfängsel och ytterligare en ordningsvakt kommer till platsen och påbörjar hjärt- och lungräddning. Ambulans anländer och mannen förs till Karolinska sjukhuset, där han dödförklaras.

MED STÖD AV utbildare poängterar åklagaren vid den påföljande rättegången att ordningsvakter varnas för och att det inte är tillåtet att ta stryptag. Och att "långvarigt tryck mot bålen" innebär en risk.

Ordningsvakterna förnekar däremot att de gjort sig skyldiga till brott, hänvisar till att de handlade i nödvärn och fruktade för sina liv. Kvinnan har vid förhör sagt att hennes kollega "strypt ut" 47-åringen så att han blev medvetlös, men att hon kontrollerade att han andades. Han hävdade att han handlade i panik, "var i halvchock" och inte hade för avsikt att strypa den avlidna.

TINGSRÄTTEN HÅLLER MED ordningsvakterna om att de först handlade i nödvärn. Men invänder att det upphörde när de väl fått kontroll över mannen. Rätten anser att ordningsvakterna inte haft tillräcklig kontroll över om den gripne andades och var vid medvetande. Därmed har agerat oaktsamt. ■

Skolbevakning pausades på grund av ny hotbild

Bevakning. Avarn Security gjorde ett kort avbrott i ett bevakningsuppdrag på en skola efter att vaktarna upptäckt risker.

Text John Antonsson

Avarn Security har ronderande vaktare på en skola i Sörmland. Bevakningsbolaget har anlitats efter att det varit oroligt på platsen. När vaktarna börjat jobba framkom nya uppgifter om risker, vilket gjorde att bolaget pausade uppdraget och genomförde en ny riskanalys.

– Vi fick kännedom om att det fanns en annan typ av hotbild på skolan. Då måste vi göra en ny riskbedömning tillsammans med Transports lokala skyddsombud och vi gjorde valet att ta hem vakterna

och vidta nya åtgärder, säger Rikard Mohlin, avdelningschef på Avarn Security.

UPPDRAGET AVBRÖTS I ungefär ett dygn. Sedan kom vaktarna tillbaka till skolan i större numerär och med skyddsvästar till alla som jobbade där.

– Vi gjorde allt i konstens alla regler och tog ansvar, säger Mohlin. – Sedan dess har vi fortsatt att verka enligt vår nya riskbedömning och det har gått bra sedan dess. Vi ser ingen hotbild just nu men jobbar enligt samma riskbedömning.

VÄKTARNA RONDERAR PÅ skolan och ska verka trygghetsskapande. Det rör sig inte om inpasseringskontroll. ■

Fakta Riskbedömning

Vid en riskbedömning bedöms risker på jobbet. Arbetsgivaren är ansvarig att se till att risker undersöks, bedöms och åtgärdas.

Riskbedömning är del av den centrala aktivitetskedjan i det systematiska arbetsmiljöarbetet som regleras i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Den centrala arbetsmiljökedjan har fyra delar:

1. Undersöka arbetsmiljön
2. Bedöma risker
3. Vidta åtgärder
4. Kontrollera åtgärderna.

Källa: Arbetsmiljöverket

Buller påverkar koncentrationen

Arbetsmiljö. Vi presterar sämre på jobbet redan vid låga bullernivåer. Det visar en undersökning gjord av forskaren Leon Müller på avdelningen för teknisk akustik vid Chalmers tekniska högskola. Vår förmåga att koncentrera oss påverkas vid ljudstyrkor så låga som 40 decibel, vilket kan översättas till bakgrundsljud i kontorsmiljöer och kök.

Resultaten presenteras efter en labbstudie, där försökspersoner utförde koncentrationstester med trafikbuller som bakgrundsljud. Med bullret presterade personerna sämre och upplevde också arbetsuppgiften, att titta på en datorskärm och reagera på vissa bokstäver, som svårare att göra. ■

ALLTID MED DIG LÄNGS VÄGEN!

I informativa och underhållande artiklar skriver vi om både nytta och nöje i åkeribranschen. Läs om åkeriernas vardag, truckingkulturen, branschnyheter, provkörningar och tester – alltid med åkarna och chaufförerna i fokus.

Som prenumerant får du fri tillgång till allt material på sajten, tidningsarkivet från 2010 och framåt, samt Trailer som e-tidning via webb och app.

trailer.se

Färre containrar faller i havet

Sjöfart. 2021 föll 2300 containrar av fraktfartyg och försvann i havet. Nu visar statistik från handelsorganisationen World Shipping Council (WSC) att förlusterna minskat kraftigt. 2022 rapporterades totalt 661 containrar som förlorade till sjöss.

Det är det lägsta antalet sedan organisationen började föra statistik 2008. Enligt WSC:s rapport beror minskningen på att containrarna säkras bättre och placeras säkrare på fartygen. 2020 och 2021 ökade förluster på grund av att två fartyg sjönk. ■

Samarbete om sopor

Miljöarbete. Ny lagstiftning lägger större ansvar på kommunerna när det gäller avfallshantering. Från nästa årsskifte gäller det bland annat återvinningsstationerna, som tidigare bolaget Svenska förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) skött.

Nio kommuner i Norrlands inland har därför gått samman och bildat samverkansgruppen Avfallshantering Norr: Malå, Sorsele, Lycksele, Norsjö, Vilhelmina, Dorotea, Åsele, Arvidsjaur och Arjeplog. Tanken är att kunna byta erfarenheter och täcka upp för varandra, bland annat när det gäller transporter och sopbilar. ■

NTF underkänner halkbekämpning

Vägtrafik. Nationella trafiksäkerhetsförbundet (NTF) kräver förbättringar när det gäller snöröjning och halkbekämpning i landets kommuner. Dagens är undermålig, enligt NTF.

Över 13000 gående skadas årligen i trafiken och den vanligaste olyckstypen är halkolyckor, visar statistik från olycksdatabasen Strada. Förutom lidande för de skadade innebär det mycket stora kostnader för samhället.

För att få fler kommuner att prioritera drift och underhåll av gångvägar har NTF genomfört en undersökning i 20 kommuner för att se hur det ser ut i verkligheten vintertid. Snöröjningen bedömdes som otillräcklig i nära hälften av fallen, 49 procent. NTF vill därför se att ansvaret tydliggörs och att regelbundna kontroller av hur snöröjning och halkbekämpningen sköts av ansvariga entreprenörer. ■

Flygarbetare från olika bolag samsas på liten yta. Väskor lastas över från "burkar" eller släp till bagagebanden.

Hans Ahlberg är nyvald ordförande för Transports rikstäckande flygavdelning.

De samarbetar efter olycka

Flyg. –Nu är det lugnt. Hade du varit här mellan sju och nio hade det varit kaos, säger Hans Ahlberg, flygarbetare på SAS Ground Handling (SGH) och ordförande för Transports flygavdelning.

Han har samlat skyddsombud från två konkurrerande bolag för att visa platsen för en olycka.

Text och foto John Antonsson

Vi står inne vid bagagesorteringsbanden vid terminal 5 på Arlanda. Tidigare i maj hade en passerande dragtruck hakat i bagagevagnarna på en annan dragtruck och vagnen tryckts in i en flygarbetare som stod mellan vagnen och bagagebandet och lastade över väskor som skulle ut i ankomsthallen. Flygarbetaren fördes med ambulanshelikopter till akuten. Olyckan var allvarlig, men den drabbade personen klarade sig.

JONAS BODELL ÄR huvudskyddsombud på SGH. Han pekar och visar platserna där två olyckor utan allvarliga personskador inträffade förra året. Då varnade skyddsombuden och Arbetsmiljöverket gick in och krävde åtgärder. Dragtruckarna på SGH fick backspegel, linjer målades

för att visa var dragtruckarna får köra och så installerades en hastighetsvarnare till vänster om "gatan".

Banden rullar åt alla håll och vid det första bandet lastas det om till transfer och där längre fram till ankommande flyg. Linjerna på marken är nästan helt bortnötta och hastighetsvarnaren förblir svart när dragtruckarna kör förbi. Bagagebandet för transfer ligger kort bakom en 90 graders sväng. Om förarna kör för fort finns risken att de kommer för långt åt höger och hakar i.

– Vi vill ha geofencing. Så att ingen kan köra för fort, säger Hans Ahlberg, avgående klubbordförande på SGH och ny ordförande för Transports rikstäckande flygavdelning, och fortsätter:

– Vi vill inte straffa folk för att de kör för fort på grund av att de är stressade och har för hög arbetsbelastning.

VI GÅR FRÅN bagagebandet för transfer till nästa band. SGH:s huvudskyddsombud Jonas Bodell visar tillsammans med Anders Jansson och Jonas Morin, skyddsombud på Aviator, platsen där olyckan skedde. Jonas Bodell håller upp ett metallspänne på en "Thailandsburk" och visar vad som troligen gått snett. Ett

spänne hängde förmodligen löst och svingade ut och hakade fast.

– Han som körde måste ha kört ganska fort eftersom bandet slängdes ut och hakade i, säger ett av skyddsombuden.

TILLBUDEN FÖRRA ÅRET var liknande situationer, men då skadades ingen. Trots det varnade skyddsombuden redan då för riskerna och ville ha ännu kraftfullare åtgärder. Jonas Bodell berättar att vagnarna bakom dragtruckarna väger 750 kilo varde- ra och att även om fordonen inte går särskilt fort är de väldigt starka och har ett högt vridmoment som gör att riskerna är stora vid kollisioner och hophakningar. När lastarna tömmer vagnarna står de mellan vagn och bagageband och riskerar att få flera tons kraft rakt mot sig.

EN DEL I problemet är att stora delar av flygplatsens verksamhet har flyttats över till terminal 5. Det har lett till att bagagehanteringen centraliserats och det blir trängre.

– Bagagebanden vid terminal 3 och 4 är stängda på grund av att det var så stora problem vid säkerhetskontrollerna. Då blir det fler fordon och mer bråttom här, säger Mattias Dröschers.

UTRYMMET DÄR BAGAGET hanteras påminner om en expresterminal. Men med skillnaden att det är tre olika bolag som kör sina egna fordon, har egna skyddsombud, egna arbetsgivare och därmed är det tre företag som är ansvariga för arbetsmiljön. Plus anläggningens ägare och företagets kund: Swedavia.

– Det är inte som på ett bygge.

Där har du en huvudentreprenör

som har ansvaret. Här har vi tre agenter som alla ansvarar för sina egna anställda, säger Joacim Olsson, regionalt skyddsombud på Transports flygavdelning.

– Våra skyddsombud är inte motpart till dem, som har plånboken och kan lösa problemen. Vi vill att skyddsombudens synpunkter ska vara vägledande och att mandatet blir tyngre, säger Hans Ahlberg. ■

Mattias Dröschers, Joacim Olsson, Jonas Morin, Jonas Bodell och Hans Ahlberg.

David Ericsson

När längden faktiskt har betydelse...

Det här blir en krönika med många tekniska detaljer. Det kan inte bli annat då det bokstavligen talat handlar om stora och rätt knepiga saker.

Buden är många: första juli (inte troligt), augusti, september 2023 eller mitten av 2024. En dag kommer det hur som helst att ske: att vi får upp till 34,5 meter långa ekipage på våra vägar!

Exakt hur de kommer se ut är oklart. Per Thomson, konsult och chaufför i Helsingborg som sysslat mycket med stabilitet i olika fordonskombinationer, menar att det kan bli en lång första trailer med medspårande sista axel. Efter den en vanlig europatrailer.

Själv hör jag till de som kört 32 meterskombinationer med två eurotrailers efter varandra. Ändå tycker jag att 34,5 meter låter väldigt låååångt!

I drömmen ingår även att färre chaufförer behövs.

JAG HADE INGET emot att köra de långa ekipagen. Det var med en viss stolthet (ja jag vet, en del blir aldrig äldre än tolv år) jag tog mig fram mellan Södertälje och Malmö. Och ibland i rondeller kunde jag komma på mig själv med att undra.

– Vem fan är det som kör så nära bakom mig?

Bara för att upptäcka att det var min egen andra trailer! De flesta på åkeriet tyckte inte om "dubbeltrailern". Problemen var också många. De tog mycket plats och tog runt en timme, om inget strulade, att koppla isär och sätta ihop till ett nytt ekipage.

Andra åkerier som Postnord och Harry Vos testade kombinationen. Men slutade med den långt före oss. Vår transportledare var också själalagd då våra försvann. Ett fel eller en försening fortplantade sig ju till fyra dragbilar med chaufförer då ekipaget delades före Öresundsbron för vidare färd ut i Europa.

NATURLIGTVIS ÄR DET industrin och många åkares våta dröm att få lasta på hur mycket som helst. I drömmen ingår även att färre chaufförer behövs om och när lång ekipagen införs.

Tillåt mig tvivla. I chaufförsbristens namn kommer nog en del helt enkelt vägra köra de bängliga ekipagen.

Visst, de ska bara tillåtas på större vägar. Men vad händer när de är avstängda? Då måste man ändå in på småvägarna och där är det inte nådigt med alla korsningar och rondeller.

De här kombinationerna kommer, var så säkra. Men förmodligen ses de som samma paragrafbyggen som linkekipagen med en trailer som hänger på annan. Och "Just in time"? Glöm det! Strulet är omfattande och att hitta en kalenderbitare till chaufför som mig, som sätter något slags ära i att köra långa fordonskombinationer, det är nog svårt. ■

Toppen & botten

↑ Per Thomsons intressanta film på Youtube om olika fordonskombinationer och dess problem

↓ Återigen: glöm inte att smörja vändskivorna på dragbilar och dollys minst en gång i veckan annars: poff, crash!

David Ericsson är författare och lastbilschaufför.

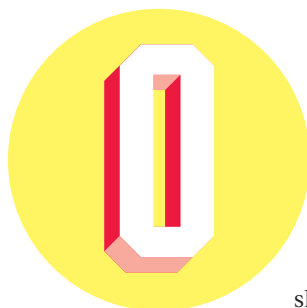
Dagens uppdrag: Sprida ”brunsås”

– De flesta tror nog som dagisbarn att vi mest suger bajskorvar, men vi håller på med en massa olika grejer. Vi kör fett, vi kör olja. Vi kör, suger och tömmer i stort sett allt, har olika bilar för olika uppdrag. I dag ska jag ut och sprida ”brunsås”.

Text och foto JUSTINA ÖSTER

orden är Jimmy Söderströms. Han är 60 år och slambilschaufför. Eller spoltekniker, om man vill uttrycka det fint, säger han med ett skratt. Stoltheten finns där. Jimmy kom till företaget Cija Tank i Saltsjö-Boo, utanför Stockholm, för att jobba extra en vecka. Nu har 25 år gått.

– Vi har en fruktansvärt bra gemenskap och vår vd Patrik har själv kört. Man behöver aldrig känna att man är jobbig när man knacker på hans dörr och vill prata om något.

Klockan är 6.20 och den där brun-såsen ska vi återkomma till. Chaufförerna sitter utspridda vid borden i det avlånga fikarummet, böjda över sina mobiler. Jimmy brukar komma bland de första på morgonen och sätta på kaffe. En bekymrad kollega kommer fram till honom.

– Hittar du det inte så får du skriva det: Hittar inte oljeavskiljarlarmet, säger Jimmy.

Det gäller en halvårskontroll och

tömning av en oljeavskiljare, larmet som ska varna om något är fel är puts väck. På anslagstavlan lyser orden ”Jugge! Boka rockkryssning”. Jörgen Müller nickar, redan gjort. De som vill hakar på varje år.

– Jugge är sista raggarn som höjer flaggan, säger Jimmy.

En åtta, tio amerikanare har jobbar-kompisen där hemma, avslöjar han. På väg ut mot slambilen, som ingen utom han kör, passar Jimmy på att visa omklädningsrummet med dusch och bastu. Gänget är ”lite som brandkåren”.

Rena kläder här och smutsiga där”, pekar han och visar tvätthallen.

– Där tvättar vi våra olika bilar. Den

som står där kör mest tankrengöringar.

JIMMY STOPPAR KORTET i färdskrivaren och slår på gps:en. För säkerhets skull har han skrivit ut ett kartblad också med slut-adressen, till fastighetsägarna som beställt ”brunsås”. Inte dumt att ha lärt sig taxi-kartan för att få ett hum om vart han ska, tycker Jimmy. Han ringer trafikledningen:

– Tjena, hur mycket tycker du jag ska lasta upp, vet ju inte hur bred vägen är?

Drygt en halv tank diesel å 5 693,78 kronor. Jimmy brukar tanka för runt 7 000 spänn. Det räcker i tre, fyra dagar.

Två, tre kubik? Då fyller jag upp tre, kanon!

Sagt och gjort. Jimmy drar slang och fyller tanken med ”brunsås”, Dustex, färdigblandad sen i går då kunden beställde ”fullt lass”. Fast tolv ton var alldeles för mycket, så det räcker till i dag med.

– Dustex är melodin nu, en restprodukt från trävaruhanteringen som består av kåda och vatten. Den binder vägdammsalt. På byggarbetsplatser där många trampar runt, kör dumptrar och dammande maskiner är den särskilt populär.

Jimmy får ofta vara på plats tidiga morgontimmar för att hinna undan före morgonruschen.

– Jag ska bara hämta rampen.

Den liknar en harv, som Jimmy kopplar bakpå bilen för att sprida kådan.

HAN STYR MOT Ingarö, med både fritidshus och fast bebyggelse, droppar kommentarer om den hopplösa Stockholmstrafiken (oj, oj, innan de byggde Södra länken). Så småningom glesnar det mellan bilarna och träd och grönska tar vid. Vi är framme vid en smal grusväg och en liten parkering. Jimmy kliver ur hytten.

– Underbart, som gjort för en liten tankbil, säger han ironiskt. Jag måste ut och titta vart vägen fortsätter. De hade kunnat säga: Ta gärna en mindre bil, men... Det är det här som är utmaningen.

Jimmy slår på spridaren bakom bilen och träcklar sig backen upp mellan träden, backar in på en sidoväg och kör en vända till. Uppför ännu en backe och så tillbaka. En doft av bark och sirap sprider sig, vägen färgas brun. Han kör ofta två vändor. Utanför ett hus står två parkerade Teslor, en vit skåpbil dyker upp, föraren väntar otåligt. Hotad?

– Ja, det har väl varenda chaufför blivit, mer eller mindre, säger Jimmy när han vänder åter mot företagets gård där fordonen trängs. Folk kommer ibland och säger: Flytta på dig jag ska till jobbet. Jag är på jobbet, svarar jag. Det har de inte riktigt tänkt på.

Koppla, släpa, lyfta, dra, knappa...

Kollegan Joma Luzze ber Jimmy om råd i fikarummet.

Jimmy Söderström ser till att rampen för att spruta dammbindande dustex kommer på plats bakom slambilen.

Jobbet är fysiskt krävande och Jimmy Söderström gillar utmaningarna, att lösa problem. ”Om jag jämför oss med andra som har mindre ansvar så är vi lågavlönade”, säger han.

EFTER ETT SNACK med trafikledningen i Saltsjö-Boo passar Jimmy på att visa torr-sugen, en stor bil med torrfilter som bland annat används för att suga ut kutterspån från vindar, liksom jord, och skräp under hus eller grus från tak. Han stannar vid den lilla filmkameran (för mindre rör) och den stora (för grövre) om förarna inte lyckas bryta igenom ett stopp och behöver ta reda på varför. Ibland fastnar stora råttor på bild. De är pilsnabba och kilar också utanpå rören.

– Om råttor tycker vi inte.

Företagets främsta jobb är att suga av-loppsfett på restauranger, ur oljeavskiljare och båtar, liksom att tömma septitankar med toaslam (bajskorvar). Jimmy brukar besiktiga oljeavskiljare, liksom diesel- och bräntankar, fast diesel och brännolja för att värma upp hus är på tillbakagång för miljövänligare alternativ.

– På våren och sommaren har vi mycket dagvattenbrunnar och kör ofta till dagis och skolor.

JIMMY ÄR ÅTER på rull, på E4:an mot Rosersbergs industriområde i Sigtuna kommun, två oljeavskiljare ska sugas ur och kontrolleras. Han öppnar sin plast-burk, tar ett brett av förmiddagsmackan och en klunk ur en liten flaska Coca-Cola.

– Men vilket arbetsvader vi har!

Jobbet är tacksamt för de flesta blir så glada när Jimmy kommer och befriar dem från elaka stopp i kök och badrum eller suger upp vatten vid skyfall och översvämningar. Mindre lyckliga blir restaurangägarna när han dyker upp nära lunchtid.

– Kan du inte komma klockan åtta i stället, kan de säga. Men jag kan ju inte vara åtta på alla ställen. Det luktar sur ost, härsket när vi suger och det ÄR ju härsket. Första gången nyanställda ska tömma fettavskiljare är alltid en syn. Det är inte så roligt...

Annars är tjusningen med jobbet att han

kommer in på så många avstängda platser som örlogsbaser, den jättelika Coca-Cola-fabriken i Jordbro och Drottningholms slott. Vid en snösmocka för några år sen dignade hustaken av snö och slambils-förarna fick rycka ut och suga bort den – för att taken inte skulle falla in.

Andra mer udda uppdrag är att suga upp kulor från polisens skjutbanor, tömma dammar och suga bort sand ur Skansens jätteakvarium. Ibland kallas slamarbetarna också in för att ”vatten-bomba” på soptippar när flis fattat eld.

JIMMY RINGER UPP yngsta sonen Tobias. Hur är det? Var är du? Sen ska han kolla med sin äldsta, som startat reliningfirma (rörinfodring) där lillebror jobbar. Vi är i samma skitbransch, skämtar han och är de i närheten av varandra brukar de träffas för lunch.

Bägge killarna hängde med pappa i tungbilen som små, precis som Jimmy hängde med sin. I gruvan.

Vi är framme vid ett företag som tillverkar betongelement för en halvår-stömning. Jimmy drar fram slangarna, en grov och en tunn halvtums spolslang, krokav vant upp brunnslöcket utanför byggnaden, suger upp oljeblandat vatten och spolar rent. Det går på ett kick.

JIMMY SÖDERSTRÖM

Yrke: Slambilschaufför, kör jumbosug, ADR (farligt gods) och spolbil.

Ålder: 60 år.

Bor: Värmdö i Stockholm.

Familj: Sambo och två utflugna söner, 23 och 33 år, tre barnbarn (flickor).

Intressen: Pingis, 2-mannalag i Korpen, gräva med grävmaskin (eget bolag), mc, båt, trädgård.

Gym: Kör i eget hemma.

Värre blir det att ta sig in genom grinden. En truckförare kör fram och åter innanför inhägnaden, men tar ingen notis. Jimmy får kliva ur och be en tjänsteman öppna. Han tricksar slambilen mellan betongblocken och backar till brunn nummer två.

OCH SÅ LIGGER vi åter på vägen. I går blev det två korvar på en mack till lunch och Jimmy slet med ett avloppstopp till klockan 19. Men i dag väntar lunchdejt och klockan 16 ska kotknackaren ”knäcka till” hans onda rygg och axlar igen. De spökar från tiden han körde frukt och grönt och drog dubbla rullburar, en i varje hand. För sent att ångra nu, men knäna har Jimmy i alla fall klarat.

Han hinner avverka både fläskfilé, sal-ladsbuffé, flera lumparhistorier (C-kortet tog han i militärtjänsten) och kaffe innan sonen Dennis dyker upp på lunchkrogen med två anställda. Det körde ihop sig.

Hur är det att ha farsan i samma bransch?

– Jo då, man har lärt sig en del Jag började sommarjobba tidigt och känner mig bekväm med grejerna runt omkring. Vi har lite olika erfarenheter och det är alltid bra att ringa varandra och kolla.

Jimmy nickar.

– Världsmästare blir man inte på en dag, man lär sig nytt hela tiden.

P-tiden tickar ut. Det är dags att åka och tömma det vi har i tanken, avgör Jimmy. Han har bara ett fack i sin, medan andra kan ha två, för att exempelvis suga olja på ett ställe och fett på ett annat. En ny grind och vid SRV:s återvinningscentral i Södertörn, Huddinge, får Jimmy napp direkt, säger ”tvätthallsslam” in i högtalaren som svar på vad han har i lasten.

Förorenat vatten.

”Varsågod.”

På återvinningscentralen i Huddinge tömmer Jimmy Söderström ut slammet från några oljeavskiljare. ”Vi tömmer rätt ut på planen och spolar rent mitt i skiten. De borde satsa mer på oss som tippar”, säger han.

och frågade: ”Hur vill ni ha det?” Vi vill kunna backa in i en ficka och fram till en kant, som man kan tippa över och ner i. De gjorde precis tvärtom.

– Nu står vi på planen, tömmer rätt ut på backen och spolar rent mitt i skiten. De borde satsa lite mer på oss som tippar! Overall ska inte behövas.

Jimmy tar några raska kliv mot en byggnad, hämtar en hink och tappar den halvfull ur tanken. Han hejar bekant på mannen som tar emot hinken och testar

vätskan. Oljespill och föroreningar måste gå att separera från vattnet.

– Den blev godkänd, annars hade vi fått åka till Ragn-Sells större anläggning i Bro, så där tio mil bort.

Trafiken tättar på hemväg och trafikledningen ringer. Hinner han med ett uppdrag ”brunsås” till ett brobygge i morgon? Dagen är redan fullbokad.

– Det blir nog att kliva upp klockan fyra och köra Dustex först om jag ska hinna, säger Jimmy Söderström. ■

Jimmy kontrollerar, tömmer och spolar en oljeavskiljare.

Skita ner sig eller inte? Jimmy använder inte engångsoverall när han spolar ur tanken.

Jimmy om...

Tjusningen med jobbet: Jag gillar utmaningar, att få klura och tänka ut hur man ska få bort ett stopp till exempel. Jobbet blir aldrig samma, samma. Jag gör olika saker varje dag.

Sitta i bilkö: Är okej. Det ingår i jobbet, man får i alla fall betalt. Men jag vill slippa köer till och från jobbet. Stockholmstrafiken är galen.

Motorparken hemma: 2 Volvo (en V70 Kombi och en S80 med V8-motor i), två motorcyklar (en Yamaha o en Suzuki), en lastbil (Volvo FL 220) och en grävmaskin (Take job 145) på 5,3 ton som jag leker med på helgerna”. Kul så länge jag kan välja mina jobb.

ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

Lag ska stärka skyddet för visselblåsare

Lagstiftning. Den som slår larm om missförhållanden på jobbet ska få ett starkare skydd mot repressalier. Det är syftet med en ny visselblåsarlag. Privata arbetsgivare med minst 50 anställda ska ta fram särskilda rapporteringssystem för att skydda visselblåsares identitet.

Text Justina Öster

Visselblåsarlagen införs i två steg för offentligt och privat anställda. Det innebär:

→ För offentliga arbetsgivare med minst 50 anställda och privata företag med minst 250 anställda trädde lagen i kraft redan den 17 juli 2022.

→ För privata företag med mellan 50 och 249 anställda gäller lagen från och med den 17 december 2023.

Då ska företag och organisationer ha skapat tydliga rutiner för att hantera rapporter om oegentligheter på arbetsplatsen. De ska även ha infört särskilda kanaler, som gör det möjligt för medarbetarna att slå larm. Rapporteringen kan utformas på olika sätt och exempelvis ske via

digitala formulär som skickas via krypterade länkar.

Visselblåsare ska också, i större utsträckning, skyddas från att drabbas av olika former av repressalier. Men skyddet gäller inte bara anställda utan även tidigare anställda, personer som hjälper eller stöder visselblåsaren, praktikanter med flera. Arbetsgivare får alltså inte hindra eller försöka hindra den som vill rapportera om något.

LARMEN SKA KUNNA ske både skriftligt och muntligt till särskilt utsedda personer i företaget. Det ska vara en eller ett fåtal oberoende personer som ska kunna starta utredningar. Allt för att skydda visselblåsarens identitet. Rapporteringen kan skötas internt eller externt med utomstående konsult.

LAGEN ANGER OCKSÅ tidsramar för hur arbetsgivare ska agera. Visselblåsaren har rätt att få en bekräftelse inom en vecka, samt uppföljning och återkoppling inom tre månader. Drar det ut längre på tiden, utan någon reaktion från företaget, kan visselblåsaren först vända sig till en

myndighet och sedan gå ut offentligt, exempelvis via media.

Ett generellt tips är att vända sig till sitt fackförbund för att få stöd.

Traditionellt har anställda, som jobbar inom offentliga sektorn, använt sig av sin meddelarfrihet för att berätta om oegentligheter. Privatanställda har bundits mer av lojalitet mot sin arbetsgivare.

JESSICA BERLIN PÅ fackens juridiska byrå, LO-TCO Rättsskydd, tror att lagen kommer att bidra till att fler privatanställda vågar rapportera om missförhållanden på jobbet.

– Lagen ger en tydlig signal till arbetsgivare om att ta rapporterande personer på allvar och hantera informationen som kommer in, säger hon.

Rapporterna ska hanteras av oberoende personer på företagen. Vilka är mest lämpliga?

– Ingen anställd är oberoende, alla har en lojalitetsplikt. Det viktiga är att den som ges uppdraget kan agera utan att få direktiv i en annan riktning. Här vilar ett stort ansvar

Tipsa oss

Upplever du, som jobbar inom någoty av Transports yrkesområden, att du blivit bestraffad efter att du slagit larm till någon ansvarig person på din arbetsplats om allvarliga missförhållanden?

Kontakta reportern: justina.oster@transportarbetaren.se eller OIO-480304.

Läs en längre version av artikeln på transportarbetaren.se.

på arbetsgivaren att tydligt definiera oberoendet hos de utsedda, säger Jessica Berlin.

Finns ändå risken att privatanställda anklagas för illojalitet, att ha förbrukat sitt förtroende och bestraffas på olika sätt?

– Den risken finns absolut. Noteras bör att lagen inte ger arbetstagare rätt att slå larm, men om de larmar finns nu ett skydd mot repressalier. För att lagens skydd ska gälla krävs att repressalieåtgärden har vidtagits på grund av larmet. Det kan vara svårt för en anställd att bevisa, konstaterar Jessica Berlin. ■

2. Pite havsbads äventyrsbad har pooler för alla åldrar.

FOTO: TOMAS BERGMAN

4. Historiska miljöer gestaltade på Jamtli, här är det en scen från 1895.

FOTO: GÖRAN STRAND

7. Draken – en berg- och dalbana för hela familjen i Furuviksparken.

FOTO: JACOB WINGES

9. Klassiker i nattljus: Gungorna på Gröna Lund.

FOTO: JOHAN GRAMÉN

Mycket nöje – och pengar...

Klassiker som Liseberg och Skara sommarland. Vilda djur. Sagoteman som i Astrid Lindgrens värld eller Tomteland. Vilda västern-äventyr eller vikingatid för alla åldrar. Landet är fullt av nöjesparker. Här är en lista från norr till söder, 23 ställen sommaren -23. Med aktuella priser så att kostnaden inte behöver bli en humörsänkare redan i entrén.

Sammanställning **LILLY HALLBERG**

1. Western Farm

BODEN. Upplevelser utlovas i Shadow Creek, en realistisk västernstad, där besökarna får spela med i händelserna och hjälpa sheriffen i arbetet.

Öppet i sommar från den 7 juli till och med 5 augusti, söndagar stängt.

Barn över en meter betalar 220 kronor i entré, vuxna (över 14 år) 250 kronor, seniorer 195 kronor. Familjekort 895 kronor, säsongskort vuxen 990 kronor.

2. Pite havsbad

PITEÅ. Att bada i havet vid det som kallas Sveriges Riviera är fortfarande helt gratis! I det lilla samhället, en mil syd om Piteå, har ett helt nöjescentrum och en femstjärnig camping vuxit fram sedan mitten av 1900-talet. Och så finns det äventyrs-

bad för dem som vill ha garanterad temperatur. Öppettider alla dagar 9–20 i sommar, 17 juni–12 augusti.

Gratis för barn under 3 år, reducerade priser för äldre barn, vuxna betalar 155 kronor.

3. Fort Kodiak

BUTJÄRN BJÄRTRÅ, KRAMFORS. Vilda västern i Västernorrland. Sommaröppet fort 30 juni–13 augusti från klockan 10 till 17. Särskilda västerndagar från i månads-skiftet juni–juli. Välkomnar med orden "vi har miljön, ni har fantasin".

Föreningen Kodiak Valleys vänner har mat till försäljning men det är också fritt fram att grilla eget.

Entré: 100 kronor för vuxna, 30 kronor för barn. Kaffé ingår.

Välkomnande !

4. Jamtli

ÖSTERSUND. Upplevelser både inne och ute. Utställningar av konst och hantverk i museet, historiska hus och gårdar på friluftsmuseet, sommartid med utklädda aktörer. Teater på stora scenen, i sommar ges familjemusikalen *Emil i Lönneberga* den 12–20 augusti.

Förutom vid vissa evenemang är det alltid fri entré till friluftsmuseet.

5. Tomteland

MORA. I urskogen utanför staden ligger temaparken med magiska världar, som Älvornas rike och Skogtomtebyn. Det finns möjlighet att uppleva äventyr med sagofigurerna direkt, eller i form av musikföreställningar i utomhusmiljö. Allt med budskap om vikten av att ta hand om djur, natur och varandra.

Öppet dagligen 17 juni–13 augusti, förutom midsommarafton.

En dag i sagolandet kostar 290 kronor för gäster från 3 till 12 år, 360 kronor för gäster 13–64 år, 65-plus betalar 310 kronor. Säsongskort 595 kronor, 665 kronor respektive 615 kronor.

6. Leksand sommarland

LEKSAND. Stort vattenland, karuseller, motor- och actionaktiviteter vid Siljans

strand i en av Dalarnas största turistmagener. I närheten finns flera boenden, camping och stugor.

Entré 17 juni–2 juli: Endagsbiljett 425 kronor, tvådagarsbiljett 605 kronor (seniorer 255 respektive 325 kronor).

Entré 3 juli–13 augusti: Endagsbiljett 465 kronor, tvådagarsbiljett 725 kronor (seniorer 295 kronor respektive 425 kronor). Säsongskort: 1495 kronor.

Barn kortare än en meter har alltid fri entré!

7. Furuvik

GÄVLE. Klassisk djurpark och tivoli med en rad åkattraktioner, liksom scenuppträdanden och konserter. Premiär för ny berg- och dalbana i sommar.

Säsongskort ger fri entré till parken, fria åk, tillträde till konserter och dans samt parkering utanför anläggningen: 945 kronor.

Priset för en endagsbiljett för vuxna har sänkts i år, från 488 kronor till 299. Allt ingår i entrébiljetten.

Sänkt pris !

8. Sunne Sommarland

SUNNE. Stort vattenland i Värmland med attraktioner som pooler, varma källor och en rad vattensporter. Grannen, camping- en, ger rabatt på entrén.

Öppet 24 juni–13 augusti klockan 10–17, från 10 juli till 6 augusti till klockan 18.

Entré över en meter: 330 kronor, seniorer 60-plus 140 kronor. Kortare än en meter: fri entré.

Säsongskort köpt före den 19 juni: 1000 kronor, efter det 1400 kronor. Hyra av paviljong med solstolar: 600 kronor.

9. Gröna Lund

STOCKHOLM. Huvudstadens nöjespark ute på Kungliga Djurgården sedan 140 år. Har i år lagt om konceptet för inträde och slopat för- och eftermiddagsspass. Den som köper biljett får stanna från öppning till stängning, klockan 22. Men med grundbiljett är åkattraktionerna bara tillgängliga under en viss tid.

Priset har sänkts jämfört med förra året. För vuxna från 525 kronor till 499 kronor i år. För barn är priset i sommar 399 kronor, en tia mindre än förra sommaren.

Guldkortet ger fri entré hela säsongen och fria åk. Kostar 1699 kronor.

Nytt entrékoncept !

10. Parken Zoo

ESKILSTUNA. Djur, natur, karuseller och konserter. Gammeldags kombipark som en gång startade som folkpark, bland de första i landet.

Biljetter måste förbokas, och likaså

besök för den som har säsongskort.

En dagsbiljett för vuxna kostar fram till midsommarhelgen 290 kronor, därefter 390 kronor resten av säsongen till den 13 augusti. Säsongskort vuxen går på 1350 kronor, barn 1050.

11. Sagostigen

MALMKÖPING. Fokus på folksagor i liten nöjespark i Södermanland. Här möter besökaren personer från sagornas värld som Snövit, Mors lilla Olle eller Hans och Greta. Nytt sedan ett par år är dinosaurier längs stigen.

Öppet 18 maj–27 augusti, särskilda teaterdagar i juli. Entrébiljett vuxen: 130 kronor, barn 2–12 år: 110 kronor.

12. Daftöland

STRÖMSTAD. Skepp och hoj, här handlar det om bomber och granater, åkattraktioner, piratteater och spel i skön Västskustmiljö.

Säsong till och med söndagen den 13 augusti. Entrébiljett en dag kostar 250 kronor, för seniorer 175 kronor. Gratis för alla som fyller år att gå in.

Billigt !

13. Kolmården

KOLMÅRDEN. Sveriges största djurpark ett par mil norr om Norrköping, grundad 1965.

13. Långhalsarna möter korthalsar på Kolmårdens savann. FOTO: OSCAR BARKENBOH

15. Läskigt kul i Lisebergbanan. FOTO: LISEBERG/PRESS

18. Astrid Lindgrens värld är en stor temapark, men författarens personer dyker också upp på Vimmerbys gator. FOTO: MAGNUS RÖMBO

19. Västernäventyr på småländska. High Chaparall i Kulltorp är förebild för många parker med västerntema. FOTO: HIGH CHAPARALL

Är i dag en av landets största turistmål, med omkring 700 000 besökare årligen. Här finns ett åttiotal olika djurarter, flera utrotningshotade och därför upptagna i särskilda program för bevarande. Parken har eget resorthotell, delfinshow, djur i "naturlig" biotop som savannen, Bamseland för de mindre barnen och en rad åkattraktioner för de större. Enligt Kolmården är nya berg- och dalbanan bäst i världen. Årskort vuxen: 1990 kronor, barn 3–13 år: 1490 kronor. Priserna för en dagsbiljett är beroende på årstid. De dyraste under högsäsong i juli kostar för vuxen 579 kronor, för barn 3–12 år 479 kronor. Barn under 3 år: fri entré. Det finns också en rad särskilda aktiviteter att boka till, som "exklusiv guidning giraff" à 349 kronor.

Störst

14. Skara Sommarland

AXVALL. Sedan skivbolagsdirektören med mera Bert Karlsson öppnade sommarlandet i en grusrop på Västgötaslätten, öster om Skara, 1984 har nöjesparken utvecklats till en av Nordens största nöjesparker. Och allra störst på vattenattraktioner. I anslutning ligger en stor camping med plats för närmare 1000 husvagnar, samt stugby. Entrébiljett med fria åk för alla som mäter mer än en meter under högsäsong (från midsommar till 6 augusti) 469 kronor. Reducerat pris för seniorer, fri entré för barn under en meters längd. Skandinaviens största vattenpark

15. Liseberg

GÖTEBORG. Nöjesparkernas nöjespark, belägen i stadsdelen Heden, firar 100 år i år. Sommarsäsongen sträcker sig från slutet av april till slutet av september. Vackert anlagd, bland annat med stora planteringar och matställen i olika pris-klasser. Förutom alla åkattraktioner som lockar, liksom uppträdanden och konserter från flera scener. Liseberg ägs av Göteborgs stad. Entréavgiften är beroende på säsong och veckodag. Den dyraste biljettkategorin har i år höjts med cirka 50 kronor och går nu på 645 kronor. "Allt-i-ett-biljett Stora" har pris från 395 kronor, "Allt-i-ett Lilla" från 295, vilket innebär fria åk i småbarnsattraktion. Guldpass, giltigt under ett år för fria åk alla parkens öppetdagar, var i slutet av maj slutsålt. Många olika slags biljetter

17. Kneippbyn

VISBY. Det som startade som kurort på Gotland är i dag ett slags äventyrsresort, med åkattraktioner, femstjärnig camping strax intill och Pippi Långstrumps hem – riktiga Villa Villekulla som användes i 1960-talsfilmatiseringen av Astrid Lindgrens bok. Men läget lockar än i dag, vid Östersjön ett par kilometer utanför Visby. Här är det i hög grad helhetslösningar som gäller för olika kategorier besökare, under olika perioder och veckodagar. Äventyrspaketet för barnfamiljen finns att boka från 1495 kronor, och inkluderar då tre nätter i exklusiva tält (så kallade glampingtält), morgonbad i lagunen, entré till sommarland och äventyrsgolf. "Gotlandspaketet för barnfamiljen" går på minst 2000 men innebär boende fyra nätter och frukostbuffé. Paketet "Kul med barnbarnen" finns från 250 kronor, i lågsäsong (före 11 juni, efter 25 augusti), med en övernattnig och entré till Sommar- och vattenland två dagar.

18. Astrid Lindgrens värld

VIMMERBY. Författarens värld "på riktigt" i samhället där Astrid Lindgren föddes 1907. Temapark med miljöer ur böckerna gestaltade och personer som Emil, Ronja, Madicken och bröderna Lejonhjärta möter besökaren. I parken ges också föreställningar på den stora utomhus-teatern. Från 17 maj till och med 20 augusti har parken öppet dagligen, 10–18. Fri entré för födelsedagsbarn, som fyller från 3 år till och med 14 år.

Entrebiljett en dag kostar 465 kronor, för besökare 3–14 år, är man över 65 år kostar biljetten 350 kronor.

19. High Chaparall

KULLTORP. I djupaste Småland, mellan Gnosjö och Värnamo, breder Bengt "Big Bengt" Erlandssons (1922–2016) västernvision ut sig. Showen med stuntmän började locka allt fler besökare från 1970-talet, och föreställningarna som *Stora tåggränet* tillhör fortfarande attraktionerna. Temaparken har vuxit under årens gång, med allt ifrån salooner till kyrka, och många besökare är stammisar på "Chappen" och återkommer år efter år i rätt Vilda västern-mundering. I början av året drabbades High Chaparall, som delvis ligger på mossmark, av översvämningar. Men parken håller öppet. Priset för att komma in är beroende av säsong; försäsong 18 maj–30 juni. Under högsäsong i juli ligger entrén för en vuxen på 400 kronor, för barn 3–14 år på 370 kronor. Reducerade priser för seniorer, liksom för ledsagare.

20. Ölands djur- och nöjespark

FÄRJESTADEN. Djurpark belägen precis vid brofästet, vars åkattraktioner är tydligt synliga för den som kommer från fastlandet. Här stod länge Gröna Lunds begagnade berg- och dalbana. Djurparken grundades 1974 och har med åren vuxit kraftigt på nöjessidan. Ett

vattenland har också tillkommit. Parken deltar i bevarandeprogram för utrotningshotade djur, och besökare kan se djur från olika kontinenter, som zebroz, schimpanser, apor och flamingos. Liksom Kolmården lockar parken med boende vid anläggningen. Pris entré till nöjesfält och bad, alla över en meter: 500 kronor, för två dagar i följd: 700 kronor. Barn under en meter: fri entré.

21. Skånes djurpark

HÖÖR. Världens största djurpark med nordiska djur ligger mitt i Skåne, utanför Höör. Här hålls bara sådana djurarter som lever eller har levt i Norden. Det finns både vilda djur, som lo och gräsäl, och lantdjur av gamla nordiska lantraser. Intresset var stort när djurparken öppnade 1952 och är fortfarande stort, med omkring 200 000 besökare varje år. Parken lockar med roliga familjeäventyr, liksom att komma nära djuren. Antal besökare är begränsat och endast förbokning gäller. Biljetter som köps i entrén kostar 349 kronor, annars från 199 kronor online (högsäsong, juli, 239 kronor för dagspass vuxen). Barn under 3 år kommer in gratis och ingen förbokning krävs. Dagspass inkluderar samtliga av djurparkens attraktioner.

22. Tossellilla

TOMELLILLA. Skånes största nöjespark med klassiska karuseller men även Tarzanskog,

minigolf, dinosaurier, vattenland med flera pooler, go-cart och go-cart för barn (över 120 centimer i längd) och restaurang. Drivs av Cederholms tivoli, som tidigare drev ambulande tivolverksamhet under samma namn. Entré lågsäsong 6–21 juni, vuxen: 335 kronor, seniorer (över 60 år) och besökare i rullstol: 210 kronor. Under högsäsong, 27 juni–13 augusti, höjs priset men bara för vuxna, till 385 kronor. Barn kortare än en meter går alltid in gratis.

23. Viking World Foteviken

HÖLLVIKEN. Friluftsmuseum beläget på Falsterbonäset i sydvästra Skåne. Här vid havet ligger en hel vikingastad uppbyggd, ibland befolkad av frivilliga från när och fjärran med gemensamt intresse av att levandegöra vikingalivet. (Fotevikens museum samarbetar med föreningar i hela Europa.) Öppet dagligen under högsäsong, 16 juni–20 augusti, men stängt över midsommarhelgen. Marknadsveckan startar den 26 juni. Entréavgifter under högsäsong: Besökare längre än 100 centimeter betalar 150 kronor, oavsett ålder med undantag av seniorer 65-plus, som betalar 100 kronor. Barn under en meter går in fritt. Familjebiljett: 400 kronor (fyra personer). För extra familjemedlem: 100 kronor. ■

Studie: Billigare att köra tungt på el

Miljö. Att köra långt med tunga lastbilar på el har länge ansetts olönsamt eftersom stora batterier krävs. Men nu visar en forskningsrapport från Chalmers tekniska högskola, lite överraskande, att det kan vara billigare att tanka lastbilarna med el än diesel.

Utgångspunkten för studien var att undersöka lönsamheten för tunga lastbilar som går på el kontra diesel. Forskarna använde sig av ett scenario där tunga lastbilar körde mellan Helsingborg och Stockholm. De jämförde två olika batteristorlekar och två tänkbara priser på snabb-laddning.

– Vår slutsats är att transporterna ser ut att kunna elektrifieras på ett kostnadseffektivt sätt, säger Johannes Karlsson som är doktorand i reglerteknik vid Chalmers till transportnet.se.

I en artikel på Chalmers webb säger han att han själv blev förvånad över resultatet. ■

Tre fack: förbjud fria returer

E-handel. Det är dags att styra upp i e-handelsträsket och stoppa gratis returer. Det skriver Transports Tommy Wreeth tillsammans med två andra förbundsordföranden i en debattartikel.

Under 2010-talet ökade nät-handeln med flera hundra procent. I Sverige utgör den i dag omkring 15 procent av den totala detaljhandeln. Men alla kunder är inte nöjda med sina varor. Av varorna från ledande klädföretag i Sverige returneras nära 40 procent av allt som handlas på nätet, visar en undersökning SVT gjort.

Fria returer är en anledning till att så mycket skickas tillbaka, enligt ordföranden i tre LO-förbund, i en gemensam debattartikel. De vill se att politikerna lagstiftar om obligatorisk avgift för frakt och retur.

På Aftonbladets debattsida skriver Transports förbundsordförande Tommy Wreeth tillsammans med Gabriella Lavecchia, Seko, och Linda Palmetzhofer, Handels, om priset för kundens bekvämligheten med e-handel: Returer för miljarder hamnar på soptippen, transporterna släpper ut stora mängder klimatgaser och arbetsvillkoren är i många fall undermåliga. ■

Sänkt reduktionsplikt – och sen då?

Åkeri. De svenska klimatmålen ligger fast. Men hur ska åke-ribranschen ställa om? Inbladning av biodrivmedel ska minska och nu efterlyser Sveriges Åkeriföretag långsiktiga åtgärder för att Sverige ska klara klimatet.

– Vi tror att det behövs flera olika lösningar för att klara av omställningen, säger Fredrik Svensson, hållbarhetsansvarig på Sveriges Åkeriföretag (SÅ).

Text John Antonsson

När åkeriernas branschorganisation Sveriges Åkeriföretag (SÅ) för fem år sedan tog fram en färdplan för klimatomställning var biodrivmedel och reduktionsplikt viktiga pusselbitar för att klara målen. SÅ kunde då visa att inblandningen av biodrivmedel i dieseln hade minskat lastbilstransporternas utsläpp under flera år, trots att antalet transporter ökat.

REDUKTIONSPLIKTEN infördes år 2018. Tanken var att år för år spå ut diesel och bensin med mer och mer drivmedel som inte är baserade på fossil olja. Till exempel avfall från skogsindustrin och slaktavfall. Första året var det 20 procent inblandning. Sedan ännu mer förnybart och mindre fossilt. Under förra året sammanföll ökad inblandning med kriget i Ukraina och allmänt höga världsmarknadspriser på olja. Det blev dyrt att tanka för såväl åkerier som privatpersoner. Den närmast totala politiska enigheten bakom reduktionsplikten upphörde.

SAMTIDIGT SOM regeringen och Sverigedemokraterna jobbade med ett förslag om att minska reduktionsplikten så mycket som möjligt hakade Sverige Åkeriföretag på ett förslag från Drivkraft Sverige om en ”omstart” av reduktionsplikten.

– Vi kollade på förslaget att starta om reduktionsplikten till cirka 20 procent, som 2018, i kombination med bland annat en sänkning av skatten. Det hade kunnat ge ett konkurrenskraftigt pris på diesel och samtidigt bibehålla en bety-

FOTO: VOLVO TRUCK CORPORATION

Eldrivna lastbilar blir vanligare. Men de står för en väldigt liten del av försäljningen.

dande klimatnytta, säger Fredrik Svensson.

Men så blev det inte. Regeringen och Sverigedemokraterna har kommit överens om att minska reduktionsplikten till sex procent.

Fredrik Svensson vill se en mix av åtgärder och långsiktiga spelregler. – Klimatmålen finns kvar och de är långsiktiga. Vi saknar dock en långsiktig plan för laddinfrastruktur och drivmedelsinfrastruktur som gäller oavsett vilken regering som är vid makten.

FREDRIK SVENSSON TROR inte att det finns ett drivmedel eller en lösning som gör att vi klarar klimatmålen för transporterna i Sverige.

– Nu behöver vi andra åtgärder än reduktionsplikten för att nå klimatmålen. En viktig fråga för oss är användning av mer energieffektiva längre och tyngre fordon och att införa bärighetsklass 4 på en större del av det statliga och kommunala vägnätet.

FREDRIK SVENSSON OCH SÅ tycker fortfarande att biologiska drivmedel har en roll att fylla och att Sverige behöver långsiktiga åtgärder för produktion av drivmedel. Då krävs incitament för att bygga ut det.

– Vår bransch behöver en trygg produktion av drivmedel och det är viktigt för vår beredskap att vi har en mix av energislag och inhemsk

produktion i landet. I händelse av kris och krig behöver vi klara av att genomföra transporter trots störningar i elnätet och där kan inhemsk produktion av drivmedel göra att vi klarar det. Det är viktigt att ha ett robust system för sådana situationer.

I TIDÖAVTALET HAR regeringen och Sverigedemokraterna skrivit att Sverige ska bygga ut laddinfrastruktur för elfordon. Redan i dag finns något hundratal elektriska lastbilar som rullar på svenska vägar. Men det har inte gått lika fort som för de mindre privatbilarna. Svenska Dagbladet skriver att Volvo Lastvagnar tillverkar hälften av världens helelektriska lastbilar av 60 000 sålda lastbilar årets första kvartal var 683 eldrivna. Trots det blir de eldrivna lastbilarna fler och EU pressar på mot elektrifiering. Men det är en omställning som kräver nytänk från åkerier och transportköpare.

– Då det är betydligt dyrare att köpa och kräver investeringar i laddare på åkeriet. Även om det finns ett statligt stöd och fördelar med lägre driftskostnader på lång sikt, kan det ta några år att räkna hem kostnaderna. De åkerier som kör helelektriska lastbilar behöver göra det i samarbete med transportköpare och de måste vara beredda att betala en högre transportkostnad för en mer hållbar transport, säger Fredrik Svensson. ■

Åsas resa del 5

Klar... men nu då?

Blogg. Klippkort hos Trafikverket, två prov till, ADR grund och ADR explosiv. Ja det är väldigt troligt att jag ska köra en lastbil med explosiva varor i, nåväl, det ser kanske bra ut i cv:t?

Text och foto Åsa Alvetjärn

Nu är dock alla prov klara, teori C, YKB, uppkörning C, ADR grund och ADR explosiv, truckkort och hjullastare. Så intensivt, men avklarat. Och nu möte med chefen för skolan, för vi skulle fortsätta med E-behörighet.

”Ja, vi vet ju att det är flera av er som är intresserade av att gå vidare med E-behörigheten MEN...”

Luften går ur

Klara i skolan. Det har varit extremt intensivt och hektiska dagar. Ångestladdat, men också en spännande resa förstas. Klasskamraterna och jag har umgåtts nära varje dag, och nu är allt klart.

Det känns lite som jag drar ur proppen ur badkaret, vattnet rinner ut och jag står kvar och vet inte riktigt vad jag ska göra. Vi alla som levtt intensivt ihop splittras och målet är uppnått. Mycket märklig känsla i kroppen, jag tappar riktningen på min livskompass, och ja nu då?

Okej, inte helt klara

Tre veckors praktik efter alla tester och prov. Min görs på ett byggföretag som kör ut varor till både privatpersoner och företag, riktigt roligt.

Kommer på morgonen, lastar alla olika byggvaror med truck, sen ut längst hela kusten och lossar med kran. Roligt att få köra kran. Nu är det kran upp till 18 ton, har inte behörighet för högre ÄN. Bestämmer mig dock för att det vill jag också ha, timmerbil ni vet.

Hoppas så på att få fortsätta på praktikföretaget då jag trivs så bra, men det är lågkonjunktur och flera anställda varslas. Riktigt tråkigt. Nåja, var väl inte meningen. Dock var det en bra praktik, där jag fick prova på olika slags körningar både med pickup och större lastbil (CE samt C). Jag känner direkt att CE vill jag verkligen ha. Det är det jag kommer satsa på.

CE, hur?

Chefen på skolan står där framme och berättar att CE kommer de inte kunna lösa för någon av oss. Vi sitter lite som fågelholkar allihop då vi blivit lovade detta, men kontentan är att det inte blir någon CE på skolan. Förklaringen uteblir och vi vet inte riktigt varför. Spekulationer uppstår och det är inget jag gillar, så jag tar helt enkelt reda på fakta. ■

► Hur går det med CE-körkortet? Läs fortsättningen på transportarbetaren.se. Där finns en längre version av Åsas resa del 5.

Åsa Alvetjärn är nöjd med sin praktikplats på ett byggföretag. Hon har fått prova på olika körningar med både pickup och större lastbil. Här lastas varor som ska köras ut till både privatpersoner och företag längs hela kusten.

DETTA ÄR EN ANNONS.

tele radio
wireless solutions

EXSTER

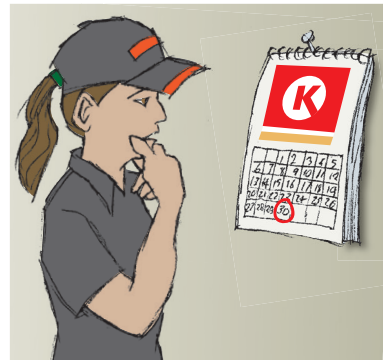
Kör din lastbil trådlöst.
Vi är experter på radiostyrning för VOLVO EXSTER.
Vill du ha mer information?
Besök vår hemsida eller ring oss.

www.tele-radio.com/sv | 031-724 98 00

Mattias undrar vad hans 17-åriga son får göra på terminalen då han sommarjobbar där. Och Pekkas dotter som är 14 år kan få sommarjobb på bensinstation – men vad gäller då? Det och fler frågor svarar Transports experter på.

Illustration MARTIN HEAP

Vad har en vikarie för rättigheter när anställningen går ut?

Vad har jag för rättigheter efter ett vikariat?

? Jag har arbetat på Circle K i ett år, både som timanställd och på vikariat. Jag har i snitt jobbat 80 procent under året. Vad har jag för rättigheter nu, när min anställning går ut den 30 juni?

Selma

Svar: Tyvärr finns det inte ett rakt svar på din fråga. Man måste titta på detta ärende då vi har nya konverteringsreglerna i nya LAS. Är du medlem hos oss på Transport så kontakta din lokalavdelning för att gå igenom hur det ser ut i just ditt fall. På hemsidan transport.se hittar du kontaktuppgifter till alla avdelningar.

Anna Erixon,
central ombudsman Transport

Kan jag avsluta min visstid tidigare?

? Jag har en allmän visstidsanställning från maj, till och med den 31 augusti. Min arbetsgivare säger att jag inte kan avsluta anställningen innan dess. Stämmer det?

Jag har en allergi som gör att jag inte kan fortsätta jobba. Men min arbetsgivare säger att jag inte kommer att få betalt ens för de dagar

och timmar jag jobbat hittills ifall jag slutar i förtid.
Stämmer det? Hur ska jag göra?

Nigel

Svar: En allmän visstidsanställning har ett fast slutdatum. Anställningen upphör när den avtalade anställningstiden går ut. Därför brukar det inte finnas någon uppsägningstid för en allmän visstidsanställning. Kontrollera det finstilt på ditt anställningsavtal om du eller din arbetsgivare har lagt till en klausul och vad det då står i den.

Om du har symptom på till exempel allergi bör du gå till en läkare för att få en diagnos. Efter det pratar du med din arbetsgivare.

Du kan också kontakta ett regionalt skyddsombud i din Transportavdelning, eller höra av dig till din arbetsplatsklubb (om ni har någon sådan), för mer råd.

Vi kan hjälpa dig att komma i kontakt med något av Transports regionala skyddsombud. Ring oss på 010-480 30 00. Våra telefonfonder under tiden 1 juni till 31 augusti är:

→ Måndag–fredag: 9–15.
→ Lunchstängt: 11.30–12.30.

Transport på direkten (TPD)

Jag känner mig illa behandlad

? Jag jobbar som växelmedarbetare på ett taxibolag. I början så var det bara att ta hand om en specifik avdelning, men med tiden så har vi fått fler ansvarsområden. Jag känner att det är för mycket men kämpar fortfarande på för att klara mina uppgifter.

Jag blir dåligt behandlad av både kunder och förare som skriker, hotar och använder svordomar. Jag har tagit det vidare till arbetsgivaren och ansvariga men det blir inte några åtgärder.

Nu känner jag mig illa behandlad och det har påverkat mig psykiskt. Jag måste ta hand om arbete som inte är inom mina ansvarsområden,

och som jag inte kan någonting om. Och så fort något går illa så får jag varning och utskällningar. Senast fick jag en skriftlig varning som känns orättvis.

Vad behöver jag göra nu?

Elna

Svar: Denna typ av frågor är för närvarande allt vanligare i samhället. Färre människor förväntas utföra fler arbetsuppgifter på kortare tid och med sämre arbetsförhållanden.

För att tackla denna utmaning har reglerna för arbetsfördelning ändrats och regler för organisatorisk och social arbetsmiljö har införts av Arbetsmiljöverket. Dessa regler är utformade för att säkerställa att arbetsgivaren inte tilldelar för tunga eller komplexa uppgifter som kan orsaka stress. Dessutom är arbetsgivaren skyldig att se till att anställda har nödvändiga kunskaper och resurser för att utföra sitt arbete. Syftet är att upprätthålla balans i arbetslivet och undvika stressrelaterade problem.

Föreskriften heter Organisatorisk och Social arbetsmiljö, AFS 2015:01

och finns gratis att läsa på arbetsmiljöverkets hemsida.

Föreskriften kräver också att arbetsplatsen är fri från kränkande behandling, så kallad vuxenmobbing.

Gällande din skriftliga varning så kan facket bestrida en sådan varning. Det är en dialog som du och den lokala ombudsmannen bör ha.

För att få hjälp och stöd i denna situation rekommenderar jag att du kontaktar din lokala avdelning eller det regionala skyddsombudet på Transport. Kontaktinformation till dessa finns tillgängliga på vår hemsida, transport.se.

Gustaf Järsberg, central arbetsmiljösamordnare Transport

Ledigt för att fylla 50 år på annan dag än födelsedagen

? Min fråga gäller betald 50-årsdag. Jag fyller 50 år på en lördag och jag undrar då om jag får jag vara ledig med betalning på

Abdu

fredagen, alltså dagen innan min födelsedag?

Svar: En förutsättning för att omfattas av permissionsreglerna är att man är schemalagd för arbete den dagen man anhåller om permission. Så om man fyller år på en ledig dag kan man inte få permission.

Peter Winstén,
avtalssekreterare Transport

Regler för barn som sommarjobbar?

? Min arbetsgivare har erbjudit att anställdas barn skulle kunna få sommarjobba hos oss. Finns det regler för hur ungdomar får arbeta? Vi har kassaarbeten då jag jobbar på bensinstation. Kan min 14-åriga dotter arbeta där?

Pekka

Svar: Barn och ungdomar får inte arbeta som vanliga vuxna. Det är reglerat i ett helt eget kapitel i arbetsmiljölagen och är en av grunderna till att vi skapade arbetsmiljölager i Sverige på 1800-talet. Är man mellan 13 och 15 år gam-

mal får man bara arbeta med enkla arbetsuppgifter som är riskfria. Till exempel att stå i en kiosk eller arbeta i en affär. Så din dotter kan sommarjobba på bensinstationen. Hon kan däremot inte ansvara för kassan själv och inte heller sälja tobak eller öl. Din chef måste ha ett intyg från dig som förälder som godkänner att hon får arbeta.

Viktigt är också på vilka tider man arbetar. I den här åldern så får man bara arbeta mellan klockan 06 på morgonen och klockan 20 på kvällen. Dottern ska även ha minst 14 timmars vila mellan varje arbetsdag, och minst 36 timmar sammanhängande ledighet per sjudagarsperiod (skoltid räknas inte som vilotid). Om hon fortsätter att jobba även efter sommarlovet slut så får arbetstiden inte heller ligga under skoltid, men den kan vara förlagd före och efter skoltiden. Arbetsdagen får vara max 7 timmar och omfatta max 35 timmar på en vecka.

Innan arbetsgivaren tar in ungdomar som ska arbeta så måste man gå igenom riskerna. En så kallad riskbedömning ska då göras. Här ska det lokala skyddsombudet

involveras, och även du som arbetstagare, så att ni tillsammans kan komma fram till alla risker som kan finnas när en så ung person arbetar på en bensinstation. Saknar ni lokalt skyddsombud, eller du har fler specifika frågor? Vänd dig till din lokala avdelning och ditt regionala skyddsombud för hjälp och stöd.

Gustaf Järsberg, central arbetsmiljösamordnare Transport

Vad får 17-åring sommarjobba med på terminal?

? Jag undrar vad min 17-åriga son får göra som terminalarbetare under ett sommarjobb? Vilka arbetstider gäller? Och finns det arbetsuppgifter som tunga lyft och så som han inte får utföra?

Mattias

Svar: LO har en tjänst för de som har sommarjobb som heter Fråga Facket och nås på telefonnummer 020-56 00 56. Fråga facket svarar i telefonen på

vardagar mellan 9 och 18. Ha gärna ditt anställningsbevis tillhands, eller information som:

→ Vem din arbetsgivare?
→ Vad är det för arbetsuppgifter?
→ Hur länge ska du jobba och vilken lön ska du få?
→ Vikarierar du för någon?
Det finns restriktioner för vad en person som inte fyllt 18 år får göra. Därför är det alltid bra att kolla upp om arbetsuppgifterna är något som man faktiskt får utföra.

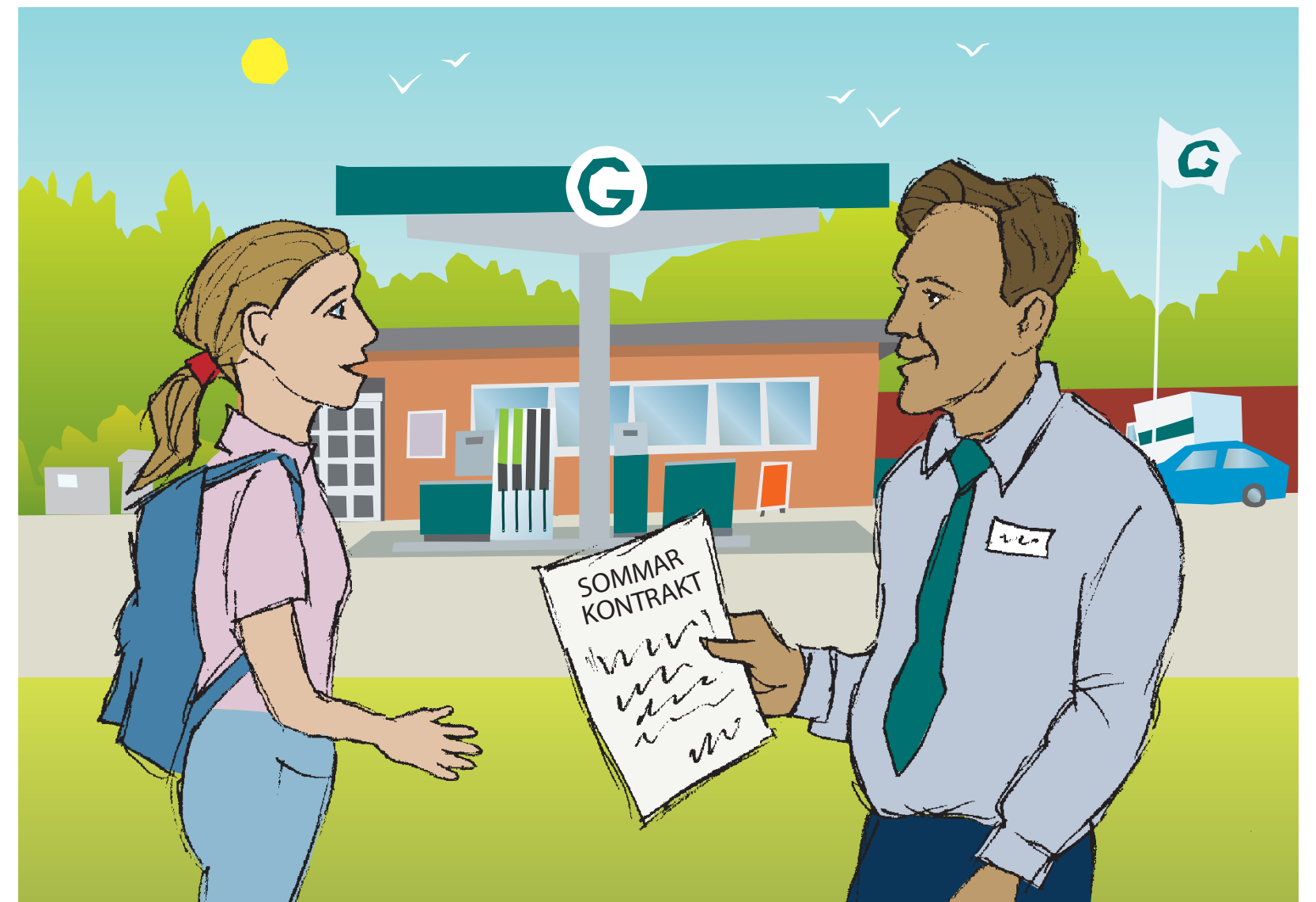
Transport på direkten (TPD)

Fråga Transports experter!

Är du medlem i Transport och har egna frågor om din anställning, eller annat som har med jobb eller studier att göra?

Ställ dina frågor till Transport på direkten som du når genom att ringa 010-4803000.

Medlemmar kan också logga in på transport.se och chatta med Transports olika experter.

Får Pekkas 14-åriga dotter sommarjobba på en bensinstation?

Strejk och kamp – på film

Sveriges arbetsmarknad är nära nog "bäst" i världen på att inte ha strejker eller konflikter. Det mesta löser sig i förhandlingsrummen. Här är några filmtips om strejk och facklig kamp.

Text och illustration **JOHN ANTONSSON**

Newsies (1992)

VISSTE NI ATT Christian Bale spelade strejkledande tidningssäljare i en musikal från Disney? Det gör han i *Newsies*. En film som bevisar att filmer om kamp och arbetsliv inte måste vara tråkigt gravallvarliga.

Året var 1899 och den stora tidnings-

ägaren Joseph Pulitzer bestämde sig för att ta en större del av kakan från tidningspriset. Pojkarna som sålde tidningar fick sämre betalt och gick ut i strejk.

Musikalen är till viss del baserad på en sann historia, men vi kan anta att i verklighetens New York år 1899 fanns inte många skäl att brista ut i spontan sång och dans.

Billy Elliott (2000)

PÅ TEMAT MISÄR som egentligen inte har så många ljusglimtar passar gruvstrejkerna i mitten av 1980-talets England också in. Det var då Margaret Thatcher använde statens fulla kraft för att slå sönder fackföreningsrörelsen. Sedan dess har villkoren för engelska arbetare successivt försämrats.

Mitt i skeendet finner vi Billy Elliott och hans strejkande pappa och storebror. Pappan vill att hans son ska utöva en riktig arbetarsport – boxning – men pojken vill något annat, och satsar på dansen i en trevlig blandning av brittisk socialrealism och feelgood.

Sorry to bother you (2018)

CASSIUS ÄR LUSPANK och börjar jobba med telemarketing. Omständigheter gör att han får möjligheten att sälja sin själ till företaget. *Sorry to bother you* är en surrealistisk upplevelse som blandar humor med social satir. Det händer något ganska

häftigt när verkligheten krockar med vilda fantasier.

Den produkt Cassius ska sälja är nämligen WorriFree. En helhetslösning där du bor, arbetar, äter och lever. Cassius klättrar på företagskedjan medan hans vän Squeeze, som också jobbar där, protesterar. Squeeze tycker att WorriFree mest liknar en modern form av slaveri.

Vilken sida kommer Cassius att stå på när kollegorna organiserar sig?

Ådalen 31 (1969)

BO WIDERBERGS FILM om skotten i Ådalen är en annorlunda historia. I stället för att fokusera på själva arbetsmarknadskonflikten fokuserar filmen på några människor som hamnar i händelsernas centrum.

Det blir en spännande dubbelhet att se idylliska bilder på svensk sommar blandas med utmaningarna som arbetarna stod inför.

En annan intressant detalj är att se hur militanta och förhandlande arbetarledare

gör upp i ord. Vissa ville att kampen skulle leda till generalstrejk och revolution. Andra ville vänta på att föreningen gjorde upp i förhandlingsrummet. I backspegeln kan man undra hur många av svensk arbetarrörelses segrar som kommit när de militanta arbetarna gett luft under vingarna till dem som valt förhandling och kompromiss som sina verktyg.

Matewan (1987)

KOLGRUVEARBETARNA I USA är en mytomspunnen grupp. Det finns en massa filmer om deras hårda hud och hemska chefer. En av dem är *Matewan*, mer eller mindre en western om facket.

Vid kolgruvorna är det inte mycket till samförståndsanda. När gruvbolaget tar in ett beväpnat säkerhetsbolag som föreställer Pinkerton (numera ägt av Securitas) svarar arbetarna med att hämta sina vapen och försvara sig mot lakejerna.

Bolaget tar också in italienska och afroamerikanska strejkbrytare. Men de värvas in i fackföreningen. Filmens viktigaste tema är hur rasism och påklisterade motsättningar utifrån hudfärg och ursprung använts för att sätta in en kil i arbetarklassen. I *Matewan* gick det inte.

Office Space (1999)

OFFICE SPACE ÄR inte en film med röda fanor och agiterande fackföreningsmän. Filmen handlar om dataprogrammerare som genomför meningslösa sysslor. Filmen ställer frågan om den trista tillvaron verkligen är allt som livet har att erbjuda.

I en omorganisation tröttnar Peter Gibbons (Ron Livingston) och stannar hemma en dag. Den tysta protesten ger ett oväntat resultat.

Det går inte lika bra för Peters vänner Michael Bolton och Samir, och de tre vännerna bestämmer sig för att blåsa företaget som blåst dem. ■

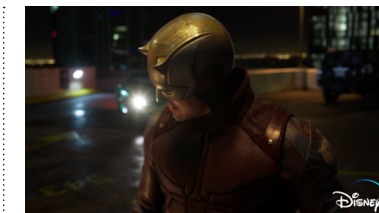
Så ser du filmerna

Att hitta filmer är inte alltid så lätt som det låter. Streamingtjänsterna byter hela tiden sitt utbud och har sällan bortglömda mästerverk.

→ På playpilot.com och vodeville.se kan du söka filmer och se var de streamas.

→ Många äldre kvalitetsfilmer finns på cineasterna.se, som är gratis om ditt bibliotek är anslutet.

→ Svårhittade rariteter är fortfarande lättast att se på dvd och bluray. Bäst utbud i Sverige har Tradera, Kvarnvideo och Cdon.

PRESSBILD: MARVEL STUDIOS/DISNEY

Daredevil stoppas av transportfack

Manusförfattarna i USA, Writers Guild of America, är mitt i en strejk för bättre villkor.

Inspelningen av superhjältserien *Daredevil: Born Again* har stoppats eftersom Transports motsvarighet i USA, Teamsters, vägrat att bryta manusförfattarnas blockad, enligt Comicbook Resources. ■

Böcker om en annan arbetsmarknad

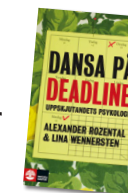
Under våren har två viktiga böcker om svensk arbetsmarknads avig-sidor släppts.

1 Imperiets barn
Liza Alexandrova-Zorina skildrar hur människor från forna Sovjet bygger våra altaner och städar våra hem. Självklart har arbetarna skitvillkor.

2 Rent åt helvete
Elinor Torp berättar hur städare utnyttjas och exploateras. Som den papperslösa kvinnan som städade i dåvarande statsministern Magdalena Anderssons (S) hus. ■

Bokvinnare

Vi vann *Dansa på deadline* av Alexander Rozental och Lina Wennersten:

Nils Wennlund, Stockholm

Jonas Stålnacke, Gammelstad

Gerd Hauffman, Uppsala

Grattis!

TERRA-KOTTA

LOTTA

GÖR ALIBI

LIE-SKAF

STÄLLS PÅ SJUKAN

LUGN-VATTEN

TILLTAL TILL FLERA

ÄR REPLIK TECHNO-DANS

KAN MAN JOBBA SOM

VÄL

GÖR JU HANEN FÄRGRIK ÖDLA

KAN UR VARA

SEG-RADE

EKIVOK

LAG-BERG

VARA MÖJLIGT

I PAR MED DOMÄN DUELL

FÖRVIL-LELSE

TVÅ BLIR SKA SKE

KAN BE-SKRIVA HÖGER

SLÅ SIG SAMMAN MED SIG

UNDER-GÅNG

ANRIKA SLÄK-TER

LEDIGA-RE DIG

DEN DRAS ÅT

EN AXEL I EN VISA

ÄDEL-STEN VÄNTAN PÅ FÖDA

SKA CHEF GNÄLL

FRUKTAR LÅNG TID

PLAN ÄR STARK I UTTRYCK

HUVUD-DUKEN ÄKA BRÅDA?

TROR PÅ KRISTI ÅTER-KOMST

ÄR VASS

SVARAR SVAL CIRKEL-MÅTT

KAN MAN DRA TILL

PLÅGAR NÖT

KIRRA

KUNGS-FISK FÄGEL I SKOGEN

ÄR FLERA ORGAN

HARANG

KÖRDA

ETT STÅND KROS-SÅD

BEARBE-TA MUSIK BETENA

GRUS-BANK

FORM-LÖS HEN VINNER

FESTTÅG

LIVLIG FÅGEL

HOLMEN KAN BARA SES

TYP-SNIITT

SES MED ÅGNA FÖLJER RIVNING

OCKULT KAMP-SPORT

KÖRKAT

BLI AV SKRÖP-LIGT

GÖRS RÄTT

TAKNOCK

ÅTER-STÖD DEN ÄR LJUS

INGA SPISAR HÄR

TOG TILLBAKA MÅSMUN

FÅSORT

BAK-SLAG

NICKA TILL

FÖR-ÅNGAS ADRESS

MED DIEM

PATINA

PER-SONLIG FRÅGA

FÄRLÅT EFTER EN OSCAR

STA PRISAD ÖMAN

KAFFE

HAR SO FÖRE SIG

STAR-TAD

LAR

KVAR-LEVOR

HÖRS MED KRETI

F.D. DÅNGKT LÅN

Fyll i korsordet och skicka in det till **Transportarbetaren, Box 714, 101 33 Stockholm**. Märk kuvertet **"Junikrysset"**. Senast den 14 augusti vill vi ha din lösning.

Vi drar två vinnare som får varsin biobiljett.

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

40. TRANSPORTARBETAREN 6.2023

Månadens Quiz

Skicka in lösningen på quizet till info@transportarbetaren.se senast den 14 augusti, och skriv "Juni-quiz" i ämnesraden. Glöm inte att skriva namn och adress. Två vinnare får två trisslotter var.

1 Hur många gånger används ordet *liv* i rubrikerna i detta nummer?
1. Två gånger
X. Fyra gånger
2. För många gånger

2 En person syns på bild vid två olika texter i detta nummer (och då har vi inte räknat med *Ebba på ettan*). Vad heter hen?
1. Gustaf Sahlén
X. Åsa Alvetjärn
2. Magnus Lundberg

3 Vem har regisserat filmen *Joe Hill*?
1. Agnes Varda
X. Bo Widerberg
2. Sergio Corbucci

4 Vad heter behörigheten för att köra tung lastbil med tungt släp?
1. C1
X. C
2. CE

5 Vad av följande är alltid olagligt att strejka för?
1. Enskilda ärenden
X. Politiska sympatier
2. För att få kollektivavtal

6 Vilket kollektivavtal är anpassat för limousinechaufförer?
1. Taxiavtalet
X. Hyrverksavtalet
2. Transportavtalet

7 Vilken humorgrupp sjunger *Truckdriving song*?
1. Grotesco
X. Galenskaparna After Shave
2. Flight of the Concorde

Rättelse

Slarvfelsniss var framme i förra numret. Det är så klart Alfons som säger "ska bara" i fråga 1. Men det svarsalternativet saknades, så vi plockade bort den frågan när vi drog vinnarna här nedanför.

Rätt svar på Maj-quizet:

2: 1 (Viggo Mortensen)

3: 1 (Dwight Yorke)

4: 2 (Commuter Security Group)

5: X (Biltrafikens Arbetsgivareförbund)

6: 2 (Vevparti)

7: 1 (Purjolök)

Grattis!

Vi vann två trisslotter var:
Camilla Bondesson, Skurup
Daniel Lindqvist, Skåne-Tranås

På väg

Originalserie för Transportarbetaren av Mats Källblad.

ÄNEJ! ETT IMPERIE-SKEPP!

...ANROPAR FRAKTSKEPPET MILLENNIUM FALKEN.

DAGS FÖR FLYGANDE BESIKTNING.

VI HAR BARA KÄLLSORTERAT ANDROID-SKRÖT I LASTEN.

SÖK IGENOM SKEPPET OCH KONTROLLERA DETTA SÄ KIKAR JAG PÅ DERAS FÄRDSKRIVARE.

RAOou

AHA! JAG SER ATT NI VID UPPREPANDE TILFÄLLEN HAR KÖRT LÅNGT ÖVER ALLA HASTIGHETSBEGRÄNSNINGAR MED SÄ KALLAD HYPERDRIVE SPEED OCH UTFÖRT ÅTSKILLIGA HYPERSPACE JUMP.

ÖH...

RAOou ROUoo

VI HITTADE PRINSESSAN LEIA I ETT DOLT LASTUTRYMME!

VA?! GRIP REBELLERNA!

QJDR! RAOUR

YODA! HJÄLP OSS MED LITE JEDI-TRIX!

ENDAST OM DU AVGIFTEN TILL TRANSPORTFACKET BETALAR.

OKEJ! R2D2 SWISHAR DIREKT!

HM...

JAG KÄNDE PLÖTSLIGT EN STARK STÖRNING I KRAFTEN.

41. TRANSPORTARBETAREN 6.2023

Ebba växte upp på landet och trivs där.

”Det här är ett riktigt mysjobb”

Ebba Nyberg är 23 år och har redan sitt drömjobb – att köra mjölkbil för Arla. Allra bäst är det så här års när korna har släppts ut på bete och sommarkvällarna är ljusa och ljumma.

Text och foto **PERNILLA AHLSEN**

VÄGEN SLINGRAR SIG fram genom det försommargröna landskapet. På ångarna betar kor och rapsfälten är alldeles gula. Ebba Nyberg njuter av utsikten från hytten när hon kör mellan bondgårdarna i Sörmland för att hämta mjölk.

– Gårdarna ligger så fint här ute, säger hon.

Fyra gårdar ska hon till i kväll, innan hon har fyllt tanken och det är dags att köra upp till mejeriet.

– Jag varierar mellan två ruttor. Varannan kväll kör jag ekomjölk till Stockholm och varannan kväll hämtar jag vanlig mjölk som ska till mejeriet i Vimmerby eller Linköping, säger hon.

ATT KÖRA LASTBIL ligger i släkten. Både Ebbas farfar och pappa har lastbils-körkort.

Ebba tyckte att det lät som ett spännande yrke och lockades av att man kan jobba med så många olika saker inom transport. Hon gick transportprogrammet på gymnasiet och hade fast jobb som betongbilschaufför redan innan hon tog studenten. Sedan körde hon dumper och hjullastare i Aitikgruvan i Gällivare i ett halvår innan hon fick sitt nuvarande jobb för två och ett halvt år sedan.

– Det är helt underbart, jag vill aldrig sluta, säger hon.

Vad är det bästa med jobbet?

– Jag vill säga ALLT. Bönderna och kollegorna är så himla trevliga och det är så härligt att åka runt mellan alla vackra gårdar. Särskilt så här års när det är ljukt så sent. Det är fantastiskt att se både solnedgång och soluppgång. Det är aldrig stressigt heller, för vi har ofta en timmes marginal innan vi ska lämna över bilen. Det här är ett riktigt mysjobb.

Arbetstiderna är också ett plus. Ebba

Att köra mjölkbil är Ebbas tredje jobb. I framtiden vill hon gärna ha ett eget åkeri.

älskar att jobba natt och trivs med att arbeta sju nätter och ha ledigt i sju.

– Det blir som semester varannan vecka, säger hon.

– Och så har jag en bra chef som verkligen bryr sig om oss. Jag skulle inte vilja ändra något. Det enda dåliga jag kan komma på är att det ibland är halt på vägarna på vintern.

EBBA VÄXTE SJÄLV upp på landet utanför Katrineholm och hennes morbröder är mjölkbönder. Nu bor hon i lägenhet i Katrineholm, men drömmer om att flytta ut på landet igen i framtiden.

En annan dröm är att ha ett eget åkeri som det hon jobbar på.

– Jag vill gärna driva eget och det här känns som ett tryggt alternativ. Vad som än händer så måste bönderna alltid få sin mjölk hämtad. ■

EBBA NYBERG

Ålder: 23 år

Bor: Katrineholm

Yrke: Lastbilschaufför på Jonsson & Jonsson åkeri.

Gör på jobbet: Kör mjölkbil för Arla.

Gör på fritiden: Kör cross, umgås med vänner och promenerar med hunden.

Kort om Transport

Transportarbetaren är Svenska Transportarbetareförbundets (Transport) medlemstidning. Förbundet har omkring 54 600 medlemmar och är ett av 14 LO-förbund.

Om du vill komma i kontakt med Transport, ring 010-4803000. Växelns öppettider är 8.00–17.00 måndag–torsdag och 8.00–16.40 fredagar. Utom dag före helgdag, då den stänger klockan 12.00.

Under maj är växeln öppen 8.00–17.00 måndag–torsdag och 8.00–15.00 fredagar.

Juni–augusti är öppettiderna 9.00–15.00 måndag–fredag. Lunchstängt 11.30–12.30.

Transport har 25 avdelningar, spridda över landet. Avdelning 1 och 2 är rena stuveri-avdelningar som organiserar hamnarbetare. Avdelning 46 är på samma sätt en rikstäckande avdelning för personal inom flyget.

Kort om a-kassan

Transports arbetslöshetskassa delar lokaler med förbundet i Stockholm. A-kassan når du på telefon 0771-403001, måndag–torsdag 13.00–15.00. Fredag 9.00–11.00.

Du hittar fler kontaktuppgifter och mer information om förbundet och a-kassan på transport.se och transportsakassa.se

Thomas Belvén, Jan Sehlin, Peter Strålind och Magnus Lundberg utanför Folkets hus i Solna. Emil Blomqvist och Joakim Björkstedt sitter också i styrelsen, men är inte med på bild.

Månadens sektion

"Vi vill ha bättre hämtställen"

Efter den uppmärksammade sopstrejken 2017 tömdes Stockholmsavdelningens miljösektion på folk. Nu tar sektionen nya tag med nyvald ordförande, arbete för mer inflytande vid upphandlingar och bättre arbetsmiljö – så att sopgubbarna ska hålla fram till pensionen.

Text och foto Justina Öster

Nyvalda ordföranden Peter Strålind slår upp datorn vid konferensbordet i Folkets hus, Solna, medan ledamöterna Janne Sehlin, Thomas Belvén och "Stockholms mest erfarna sopgubbe", Magnus Lundberg, droppar in. Magnus sitter i miljöarbetarnas avtalsdelegation och ska under kvällen rapportera om löneförhandlingarna med arbetsgivarna.

KILLARNAS HJÄRTAN klappar för arbetsmiljön – samtliga är, har varit eller är på väg att bli skyddsombud igen. Janne, som likt flertalet sopgubbar sa upp sig när renhållarna förlorade i

Arbetsdomstolen och lönerna sänktes med flera tusenlappar, är även på gång att starta klubb igen. Han är tillbaka på företaget Liselotte Löf.

– Fler klubbar behövs, säger Janne.
– Enda sättet att få saker och ting att hända, instämmer Magnus.

PETER HÖRDE TILL den lilla trio som blev kvar i sektionen efter sopkonflikten. De skapade ett forum för att komma i kontakt med kollegor som skingrats och fick stöd av avdelningen för att lägga upp strategin för en comeback.
– Det gick otroligt trögt,

på första medlemsmötet var vi tre personer, på det andra sju. Sen bildade vi Sopa-gruppen med skyddsombud inom Transport från fyra olika miljöbolag och jobbar på för att bli fler. Målet är att bli en rådgivande grupp vid upphandlingar, säger Peter.

HAN LYFTER VIKTEN av att rapportera om tillbud, för att förhindra olyckor och ett pågående projekt med inriktning att stoppa farlig backning med sop- och varubilar vid skolor. Målet: Bättre hämtställen med hårdgjorda underlag, där renhållarna slipper dra kärlen långa sträckor, över trösklar, in och ut ur hissar.

– Vi vill få ner skador, olyckor och dödsfall så nära noll vi kan, säger Peter.
Kommunen borde samverka med fastighetsägare och miljöbolag för bättre hämtställen, resonerar killarna.

– Inte stälpa över allt ansvar på entreprenörerna. Gamla hus och daghem är det stora problemet. Vi borde få vara med vid planeringen av nya bostadshus, säger Magnus och Peter.

ETT NYTT SYSTEM för tidsregistrering är på väg att "smyginföras" på flera bolag och får "testosteronet att koka" bland sopgubbarna. Med det kan den viktigaste moroten i jobbet försvinna, att jobba undan snabbt och sluta tidigt, befarar gänget.
– I mitt fall är det enda sättet att få ihop livspusslet, säger Janne. ■

MILJÖARBETARSEKTIONEN, AVDELNING 5 STOCKHOLM
Viktigaste frågor: Bättre hämtställen, rekrytera fler medlemmar, fler klubbar och skyddsombud, högre lön med beting.
Planerar: Uppsökeri och facklig utbildning.

Material till nästa nummer lämnas senast den 14 augusti till christina.ahlund@transportarbetaren.se.

AVDELNING I NORRLAND/ MELLANSVERIGE (HAMN)

Stugsemester Passa på att boka vår stuga i Lofsdalen i sommar! Stugan rymmer åtta bäddar och det finns mängder av olika friluftaktiviteter i närområdet. Kontakta Jimmy Åsberg, OIO-480 3115, för mer information.

AVDELNING 4 ÖSTERGÖTLAND

Semestertider och det innebär lite mindre aktivitet på avdelningen. Dock ser vi till att vara bemannade så ni medlemmar kan få råd och hjälp.

Ring vårt avdelningsnummer OIO-480 30 04 så hjälper vi er.

Sommarhälsning Vi på avdelningen önskar alla medlemmar en skön sommar!

AVDELNING 6 VÄRMLAND

Under sommaren har vi ändrade öppettider på kontoret:

► Måndag-torsdag när du oss kl 8.00–16.40.

► Fredagar när du oss kl 8.00–15.00.

► Lunchstängt mellan kl 11.30 och 12.30.

Vi är ute och besöker medlemmar och arbetsplatser under en stor del av dagarna. Därför är det bra om du bokar tid via telefon, OIO-480 30 06, innan du besöker oss.

Studier Jobbar du inom taxi och vill lära dig lite mer om avtalet? Då har vi en kurs den 28 augusti. Kontakta avdelningen för mer information.

Vi har även ett Startpunkts-tillfälle för dig som vill veta mer om Transport. Måndagen den 4 september kör vi nästa gång. Gå gärna in på www.transport.se och läs om kursen. Kontakta avdelningen, OIO-480 30 06, om du har frågor eller vill anmäla dig.

Saknar din arbetsplats ett skyddsombud eller arbetsplatsombud? Är du nyfiken och vill ha tips och råd? Ring till avdelningen på tel OIO-480 30 06 eller mejla till transport.6@transport.se.

Har du frågor om din arbetsmiljö eller försäkringar? Ta kontakt med vårt regionala skyddsombud Sven-Åke på tel OIO-480 31 82.

SUNNE SOMMARLAND

Avdelning 6 tillsammans med sektion 9 Sunne/Torsby bjuder in medlemsbarn till en dag på Sommarland i vackra Sunne.

Lördagen 22 juli kl 10–18 kommer vi vara på plats på Sommarland (på Kolsnäs-vägen 6 i Sunne). Där kommer vi att hjälpa till och sponsra medlemmar vid insläppet. Vi betalar 200 kronor för varje barns biljett, 16 år eller yngre, så medlemmen betalar endast 130 kronor per barn.

Sunne sommarland är en vattenpark med flera olika attraktioner. Allt från barnpooler, bastu och varma källor till vattenrutschbanor, hoppborgar och hinderbanor. I närheten finns både camping, hotell och fint läge för promenader, fiske och naturnära upplevelser.

Observera att de större vattenrutschbanorna kräver att man är över 120 centimeter lång, men det finns även mindre vattenrutschbanor utan längdgräns.

Minst en vuxen måste följa med barnet in, och betalar då fullpris för sig själv.

Vi sponsrar max två barn per medlem.

Anmäl ditt intresse till e-mejl tommy.bjorkman@live.se eller tel 073-9318011.

Vi har 50 platser och det är först till kvarn som gäller.

Till sist vill vi önska alla våra medlemmar en riktig skön och fridfull sommar. Var rädda om er!

AVDELNING 7 SÖDERMANLAND

Sommartider Avdelningen önskar alla medlemmar en trevlig sommar!

Vi har 50 platser och det är begränsad bemanning under sommaren, så det är extra viktigt att ringa (OIO-480 30 07) och kolla innan ni besöker avdelningen.

AVDELNING 9 ÖREBRO

Vi vill önska våra medlemmar en trevlig sommar och en härlig semester!

Nästa Startpunkter är:

- 5 oktober.
- 11 november.
- 28 november.

Intresseanmälan sker till studier.9@transport.se.

Nästa representantskap är den 16 september. Mer information och plats kommer senare.

Vi vill påminna dig om att meddela oss om du byter arbetsgivare, får ändrad lön, är föräldraledig, arbetslös eller långtidssjukskriven, så att du ligger rätt i systemet.

Tänk även på att vi står inför en avtalsrörelse och att det är viktigt att vi har rätt information så vi kan få tag på just dig om det händer något på arbetsplatsen.

Lättast ändrar du dina uppgifter genom att logga in på *Mina sidor* på transport.se. Det går även att ringa in till oss på OIO-480 30 00.

Sommaröppettider på avdelning 9 är:

- Måndag-torsdag: kl 8.00–16.40.
- Fredagar kl 8.00–15.00.

Tänk på att vi har begränsat med personal under sommaren, så ring gärna och kolla att vi finns på plats innan ni kommer på besök.

AVDELNING 11 GÄSTRIK-LAND/NORDUPPLAND

Hej alla medlemmar! Är ni intresserade av att engagera er mer inom facket eller på er arbetsplats så får ni gärna hör av er till oss på avdelning 11, OIO-480 30 11.

Vill du veta mer om vad du ska tänka på vid en anställning? Eller hur du kan vara med och påverka din arbetsmiljö? Du kanske funderar på ditt kollektivavtal? Du är välkommen att höra av dig till oss på avdelningen.

Studier Vill ni lära er mer om facket eller gå en utbildning? Ta gärna kontakt med vår studieorganisations Jessica, OIO-480 32 48.

Är det några som är intresserade av Start- och Avtalspunkten? Man kan även gå Startpunkten digitalt, så hör av er till Jessica på OIO-480 32 48 för mer information.

Fråga oss!

► Har du frågor om arbetsmiljö

MEDLEM

Värva en kompis – få 200 kronor!

Om du värvar en arbetskamrat får du ett Superpresentkort värt 200 kronor! Allt din kollega behöver göra är att ange ditt namn och personnummer i sin medlemsansökan. Har du flera kollegor som vill gå med? Du får ett presentkort för varje medlem du värvar! Presentkortet skickas ut då den nya medlemmens första betalning är registrerad.

SWISHA FÖRSTA AVGIFTEN!

Visste du att du direkt kan betala din första avgift och därmed snabbt bli fullvärdig medlem. Du behöver bara invänta ditt välkomst-sms med betalningsuppgifter.

TRANSPORT-ARBETAREFÖRBUNDET

eller försäkringar så prata med vårt regionala skyddsombud Fredrik, OIO-480 32 45.

► Har du frågor om anställning eller kollektivavtalet så prata med Niclas OIO-480 32 41 eller Magnus OIO-480 32 46.

► Vid alla andra frågor: Ring vår ordförande Ola, OIO-480 32 49.

Om du känner att du inte vill ringa, utan hellre kommer hit och pratar med oss, så är du välkommen att komma in på avdelningen.

Obs! Tänk på att nu under sommaren är det begränsad bemanning, så ring och kolla först om vi finns på plats.

Sommarhälsning Avdelning 11 önskar alla en glad midsommar och en trevlig semester!

AVDELNING 12 MALMÖ

Tiden går och vår blev till sommar! Snart stundar semestertider. För många innebär detta frågor kring semester, lön och annat som uppstår. Du som medlem finner ditt avtal på hemsidan genom *Mina sidor*. Alternativt kan du kontakta oss på avdelningen.

Avtal 2023 Aktuell information angående avtalsförhandlingarna finner du på Transports

hemsida och sociala medier.

Du är alltid välkommen att höra av dig till oss på avdelningen. Kontaktuppgifter finner du på vår hemsida, eller så kan du ringa OIO-480 30 12 så kopplas du till rätt person.

Du missar väl inte podi2? Du finner podi2 där podar finns och på avdelningens hemsida.

Vill du att vi kommer och besöker din arbetsplats så hör av dig till oss på avdelningen så bokar vi in ett besök.

Följ oss på sociala medier som Instagram, Facebook, Youtube och Tiktok @transportavl12 och håll utkik på hemsidan för kommande aktiviteter.

Vi på avdelningen önskar alla Transportare en underbar sommar!

Med kamratliga sommarhälsningar, avdelningsordförande Henrik Holmgren.

Kalleiser

► Sektion 20/55 åkeri/taxi, buss kallar till medlemsmöte lördagen den 26 augusti kl 10.00, i avdelningens lokaler på Kosterögatan 5 i Malmö.

Det kommer att bjudas på något att äta efter mötet. Välkomna önskar sektionsordförande Roger Holmgren (0733-90 09 58).

► Sektion 90 bevakning kallar

till medlemsmöte tisdagen den 20 juni kl 18.00, i avdelningens lokaler på Kosterögatan 5 i Malmö.

Det kommer att informeras om avtalet och Jimmy Ovesson kommer för att berätta om Transports internationella arbete. Vi bjuder på något att äta under mötet.

Sektionsordförande Sofie Nordén önskar alla välkomna.

► Securitasklubben har medlemsmöte den 30 augusti kl 19.00. Efter önskemål från er medlemmar ska vi besöka Securitaskontoret på Bornholmsgatan 8 i Ystad.

Hjärtligt välkomna, hälsar klubbens ordförande Jens Erlandsson!

Studier Är du intresserad av studier inom Transport? Kolla vår hemsida eller kontakta vår studieorganisations Patrik Persson, OIO-480 32 65 eller patrik.persson@transport.se.

► Startpunkten är vår introduktionsutbildning som ger dig grundläggande förståelse för fackföreningens roll, vad ditt medlemskap innebär och innefattar.

Pensionsgenomgång Går du i tankar på att gå i pension? Den 19 september kl 18.00–20.00 bjuder avdelningen in dig till att få en genomgång tillsammans med Folksam om vad det innebär att gå i pension.

Hur är din pension uppdelad, med allmänpension och tjänstepension. Vilka åldrar gäller i dag och när ska man meddela sin arbetsgivare och pensionsmyndigheten, med mera.

Anmäl dig till vår studieorganisations Patrik om du är intresserad av att delta på pensionsgenomgången.

AVDELNING 14 HELSINGBORG

Medlemsmöte På grund av sommaruppehåll i tidningen vill vi redan nu påminna om medlemsmöte i sektion 3 och 4 den 26 augusti.

Sektion 3 planerar att träffas i Folkets hus, Södra vägen 3–7 i Ängelholm kl 10.00 och sektion 4 träffas vid samma tid på avdelningsexpeditionen, Florettgatan 12 i Helsingborg.

Sommarhälsning Avdelningen önskar alla medlemmar en skön och avkopplande sommar!

Tänk på att vi har begränsat med personal på avdelningen under sommaren. Ring innan du kommer förbi så att det finns någon på plats.

AVDELNING 16 GOTLAND

Sommarjobbare Nyanställd ute på något av "våra" företag, där vi har kollektivavtal? Kontakta avdelningen för mer information om vad man ska tänka på när man tar sin första anställning.

Du vet väl att du som medlem får ett presentkort på 200 kronor i kampanjen *Medlem värv-ar medlem?* Så hjälp nu till och se till att vi blir fler medlemmar ute på arbetsplatserna.

Ny som medlem Tveka inte att höra av er till avdelningen om ni är intresserade att gå en utbildning, startpunkter planeras efter sommaren, mejla avdelningen.

Almedalsveckan Inga planerade seminarium finns när detta skrivs, kolla på förbundets hemsida om något blir aktuellt. Avdelningen kommer hjälpa till hos LO vid Donners Event, några av dagarna.

Semestertider Avdelnings-expeditionen kommer att ha begränsade öppettider under sommaren men det går alltid att nå *Transport på direkten* OIO-4803000. Där kan du få hjälp och svar på frågor.

Vi på avdelningen vill även passa på att önska alla medlemmar en fortsatt trevlig sommar och en välbehövlig semester, när den nu infaller.

Grilldag/höstmöte på avdelningen planeras till andra halvan av september, troligen lördagen den 23 september. Mer information kommer.

Kontakt med avdelningen under sommaren: Ring OIO-4803016 eller mejla transport.16@transport.se. Någon av oss på är uppkopplad mot avdelningens telefon eller mejl, vardagar kl 8.30–15.00.

AVDELNING 17 SKÖVDE-BORÅS

Sektion Skaraborg bjuder in till medlemsmöte söndagen den 3 september kl 15.00, Skåningstorpsvägen 5 (ingång på baksidan).

Vi bjuder på fika. Välkomna, hälsar sektionsstyrelsen!

AVDELNING 18 HÄLSINGLAND

Följande aktiviteter är på gång under sommaren:

- Facket på sommarjobbet: Här kan du få hjälp med frågor som rör ditt sommarjobb, som anställningsbevis, lön, schema med mera. Vi kommer att vara i Söderhamn den 27 juni, Hudiksvall den 28 juni och Bollnäs den 29 juni.
- Familjedag: Den 12 augusti i Hudiksvall. Mer information kommer att finnas på vår hemsida när programmet är fastställt.
- Mittiamässan i Ljusdal: Den 18–19 augusti. Vi kommer att finnas i monter E9:6 och

vi bjuder på godis, diverse giveaways och bra stämning! Läter det intressant så är du hjärtligt välkommen!

Håll koll på vår hemsida för aktuell information.

Är du nyfiken och vill lära dig mer om Transport? Kontakta vår ordförande/studieorganisatör Mikael Humlin på tel OIO-4803342 eller e-post: mikael.humlin@transport.se för att boka in dig på någon av följande utbildningar.

- Startpunkten
- Avtalspunkten steg I
- Arbetsmiljöpunkten

Har du frågor om:

Ditt kollektivavtal?
Kontakta någon av våra ombudsmän:

- Christina Mattisson: tel OIO-4803340 eller e-post: christina.mattisson@transport.se.
- Magnus Dawest: tel OIO-4803246 eller e-post magnus.dawest@transport.se.

Arbetsmiljö eller försäkringar?
Kontakta vårt regionala skyddsombud:

- Johnny Wiklund: tel OIO-4803341 eller e-post johnny.wiklund@transport.se.

Följ oss på våra sociala medier:
► *Transportpodden Mellersta Norrland* hittar du på vår hemsida, Podbean och Spotify.

- Hemsidan: www.transport.se/avdelningar/halsingland/
- Facebook: www.facebook.com/transportavd18/

AVDELNING 19 NORRA MÅLARDALEN

Kamrater! Nu är sommaren här och vi önskar alla våra medlemmar en varm och härlig sommar!

Det må vara semestertider, men avdelningen är bemannad under hela sommaren, med reducerad personalstyrka. Det är lättast att nå oss via mejl transport.19@transport.se. Om du vill besöka avdelningen, kontakta oss innan och boka tid.

Och till alla er som var med på vår fartyfyllda dag med gokart och grillat vill jag tacka för en fantastisk dag.

Utbildningsdag För alla som är nyfikna på vad facket är har vi vår utbildningsdag, där vi under en hel dag får en introduktion i både organisation och avtal. Ett enkelt sätt att lära sig om vad facket är och hur ett kollektivavtal fungerar.

Om du är intresserad, hör av dig till vår studieorganisatör Nina Larsson, nina.larsson@transport.se, för mer information.

Saknar din arbetsplats ett skyddsombud eller transportombud? Är du nyfiken och vill ha tips och råd? Ring till avdelningen på OIO-4803019 eller mejla till transport.19@transport.se så berättar vi mer!

Pensionärsklubben Sista utflykten i sommar går till Enköpings parker den 17 juni. Vi träffas på Joar Blås parkering kl 12.00. Sedan tar vi ett litet uppehåll under sommaren och sätter fart igen efter den 15 augusti. Ha en skön sommar, hälsar pensionärsklubbens styrelse!

AVDELNING 20 NORRA SMÅLAND

Håll utkik på hemsidan om när just din sektion kommer att ha medlemsmöte, i augusti eller september.

Mellan vecka 26 och 33 kan det bli lite längre svarstider, då personalen på avdelningen har semestrar. För att vara säkra på att få träffa någon på avdelningen, boka en tid, för vi kan vara ute på företagsbesök och är inte alltid på plats.

Sommarhälsning Vi på avdelningen önskar alla våra medlemmar en glad midsommar och vi hoppas att ni njuter av en välförtjänt semester när det väl är dags.

AVDELNING 25 HALMSTAD

Hej kamrater! Sommaren är här och nu börjar semesterperioderna. Avdelningen har öppet hela sommaren och ni är välkomna på besök. Vi är mitt i brinnande avtalsrörelse och behöver DIN hjälp att förmedla vad Transports medlemmar vill. Tillsammans är vi starka! Läs mer på www.transport.se/avtal2023.

Vi önskar att DU vill bli mer aktiv som transportombud, skyddsombud eller något annat fackligt uppdrag på din arbetsplats. Vi behöver dig! Besök hemsidan (www.transport.se/paaverka) för att läsa mer om fackliga uppdrag eller kontakta oss på avdelningen.

Studier Som medlem i Transport har du möjlighet att delta i vår omfattande studieverksamhet. Vi har lagt ut datum på vår hemsida för vår introduktionsutbildning Startpunkten (bit.ly/startpunkt2023) och även intresseanmälan till vår avtalsutbildning Avtalspunkten (bit.ly/avtalspunkt2023). Anmäl ditt intresse på vår hemsida eller via länkarna.

Besök vår hemsida för kommande evenemang och studier: avd.transport.se/avd-25

Missa inte information och evenemang från våra sociala medier!
► Facebook: Transportavd25
► Instagram: [sv.transport_avd25](https://www.instagram.com/sv.transport_avd25)

Sommarhälsning Vi från avdelningen önskar er en riktig skön semester och glad sommar!

AVDELNING 28 I NORR

Har du kollat så att din lön stämmer nu efter att löne-

förhöjningarna ska ha trätt i kraft? Om det inte stämmer, eller du har några frågor, så kontakta avdelningen på OIO-4803028.

HYR VÅR FJÄLLÄGENHET

Vill ni uppleva fjällen med fina vandringsleder, bär och svamplockning?

Hör av er till avdelning 28 på mejladress transport.28@transport.se om ni vill hyra vår lägenhet i Hemavan.

Rätt medlemsavgift Meddela avdelningen om du har bytt arbete, blivit arbetslös, sjuk eller börjat studera. Detta kan påverka din medlemsavgift, eller innebära att du inte ska betala arbetslöshetsavgiften.

Studenten närmar sig och i år kan vi äntligen fira som vi alltid har gjort. Är du studentmedlem på väg in i arbetslivet? Hör av dig till oss på avdelningen, OIO-4803028, så ser vi till att allt stämmer med kommande anställning.

Till sist vill vi på avdelningen önska er en skön sommar!

AVDELNING 51 SYDÖSTRA SVERIGE

Avtalsrörelsen 2023 Många av våra avtal är klara och det pågår förhandlingar gällande de andra avtalen. Detta kan du följa på vår hemsida.

VIKTIG INFORMATION FÖR DIG SOM ÄR MEDLEM

Vi på avdelningen arbetar hela tiden med fokus på våra medlemmar.

Om du som medlem uppfattar det positivt, negativt eller till och med blir förbannad och funderar på att lämna förbundet, så återkoppla gärna till ordförande Tommy Sahlberg, OIO-4803284. Dina synpunkter är en förutsättning för att vi ska kunna bedriva en bra verksamhet.

Vi behöver din hjälp Som medlem kan du komma behöva hjälp av avdelningen, för att kunna ge så bra hjälp som möjligt så behöver du ha kunskapen kring vilka rättigheter och skyldigheter du har. Och vilka krav du kan ställa på arbetsgivaren utifrån avtalet.

Arbetsplatsbesök Hör av dig om du vill ha information, eller

för att boka in ett besök på just din arbetsplats.

Studier Avdelningen genomför löpande olika utbildningar. Just nu planerar vi höstens utbildningar med fokus på Avtalspunkter. Du håller dig uppdaterad genom vår hemsida, och anmäler ditt intresse till avdelningen.

Är du pensionär? Och har ett intresse av att träffa gamla "transportare" så är du välkommen att kontakta någon av oss:

- Kenneth Ingemansson, Karlskrona: tel 070-3025661.
- Gustav Holmberg, Sölvesborg: tel 070-2456258.

Illustration: Malin Andersson

Sommarhälsning Avdelning 51 önskar sina medlemmar en trevlig sommar, och så vill vi gratulera våra gymnasieelever till studenten!

Att tänka på

- Arbeta för företag som har kollektivavtal.
- Ha anställningsbevis.
- Ha lönespecifikationer.
- Kontakta avdelningen om du funderar över något eller har frågor.

Så här når ni oss

- Växel: OIO-4803051
- E-post: transport.51@transport.se
- Hemsida: <https://avd.transport.se/avd-51/>
- Facebook: [facebook.com/transportavd51](https://www.facebook.com/transportavd51)

AVDELNING 55 BOHUSLÄN/DALSLAND

Under sommaren kommer avdelningen att ha en begränsad bemanning men vi strävar efter att alltid finnas tillgängliga på telefon och mejl.

Vi vill också passa på att önska våra medlemmar en trevlig sommar!

Studier Intresserad av att gå Transports introduktionsutbildning Startpunkten? Kontakta studieorganisatör Alexander Hutter på OIO-4803624 eller alexander.hutter@transport.se så bokar han in detta.

Nästkommende Startpunkt hittar du alltid på hemsidan. Välkommen att anmäla dig!

Öppettider Avdelningen är vanligtvis öppen vardagar 8.00–16.40, lunchstängt 11.30–12.30, om vi inte är ute på fältet. Så ring gärna innan och kolla att vi är på plats om du vill besöka oss!

- Växel: OIO-4803055
- E-post: transport.55@transport.se

HÄR FINNS VÅRA AVDELNINGAR

Det är arbetsplatsens ort som avgör vilken avdelning du tillhör. Med undantag för dig som är hamnarbetare eller jobbar inom flygbranschen – du tillhör i stället någon av våra hamnavdelningar (1 och 2) eller flygavdelningen (46).

Läs mer på förbundets hemsida, www.transport.se.

- 1 Norrland/Mellansverige, avdelning 1 (hamn).
- 2 Syd- och Västsverige, avdelning 2 (hamn).
- 3 Göteborg, avdelning 3.
- 4 Östergötland, avdelning 4.
- 5 Stockholm, avdelning 5.
- 6 Värmland, avdelning 6.
- 7 Södermanland, avdelning 7.
- 9 Örebro, avdelning 9.

- 11 Gästrikland/Norduppland, avdelning 11.
- 12 Malmö, avdelning 12.
- 14 Helsingborg, avdelning 14.
- 16 Gotland, avdelning 16.
- 17 Skövde-Borås, avdelning 17.
- 18 Hälsingland, avdelning 18.
- 19 Norra Mälardalen, avdelning 19.
- 20 Norra Småland, avdelning 20.

- 25 Halmstad, avdelning 25.
- 26 Norrbotten, avdelning 26.
- 28 Umeå, avdelning 28.
- 32 Mellersta Norrland, avdelning 32.
- 41 Uppland, avdelning 41.
- 46 Märsta, avdelning 46 (flyg).
- 51 Sydöstra Sverige, avdelning 51.
- 55 Bohuslän/Dalsland, avdelning 55.
- 88 Dalarna, avdelning 88.

Vi måste prata om hur vi arbetar

Avtalsrörelsen rullar vidare. Flera avtal är klara men vi har många kvar. Det kanske inte är alla som vet att Transport förhandlar 27 kollektivavtal i den här avtalsrörelsen. Det är ganska många för ett förbund i vår storlek. Ungefär hälften är i hamn.

Jag tänkte använda den här texten till att tala om arbetslivet. Jag funderar mycket på hur arbetsmarknaden och jobben utvecklats på sistone. Vi ska arbeta längre, mer och snabbare. Pensionsåldern höjs. Men en sak vi inte pratar om är hur en stor del av arbetsmarknaden ska klara av detta.

MÅNGA AV OSS i LO-yrken har redan i dag svårt att klara av att arbeta till 65. Tjänstemännen har lite lättare tror jag, men de har säkert problem runt detta som behöver hanteras de också. Därför måste vi prata om hur vi arbetar tänker jag.

I avtalsrörelsen fick vi in en arbetsgrupp i vårt största avtal, transportavtalet, som omfattar runt hälften av förbundets medlemmar. Den arbetsgruppen ska se över hur vi kan höja den fackligt förhandlade avtalspensionen. Den här gruppens arbete ska få konsekvenser i alla våra

” Det kommer att krävas en hel del arbetsmiljöförbättrande åtgärder de kommande åren om vi i LO-kollektivet ska kunna jobba längre upp i åldrarna.

avtal med Transportföretagen. Pensionen måste upp.

40-timmarsveckan firar 50 år men har nu passerat bäst föredatumet. Ska vi jobba högre upp i ålder är det rimligt att vi börjar jobba med arbetstidsförkortning. Det är dags för 30-timmarsveckans intåg. Kanske med ett mellansteg på 35 timmar. Arbetstidsförkortning är en aktuell fråga i många länder inom EU. Det görs storskaliga försök och införs i bland annat Spanien, men också Island och Storbritannien.

SANNA MARIN LOVADE att ta tag i frågan i Finland under den senaste valrörelsen. Det är dags att de Svenska Socialdemokraterna tittar på sitt systerparti i öst och gör gemensam sak. Arbetstidsförkortning är också ett sätt att få in fler människor på arbetsmarknaden, och det behövs.

När jag funderar på hur vi arbetar kommer jag osökt in på vår kanske viktigaste fråga, våra medlemmars arbetsmiljö. Det kommer att krävas en hel del arbetsmiljöförbättrande åtgärder de kommande åren om vi i LO-kollektivet ska kunna jobba längre upp i åldrarna.

Jag tror att den ökade arbetsbelastning som våra medlemmar upplever måste sänkas och jag tror att arbetarnas inflytande över sitt arbete måste stärkas.

DET HÄR ÄR några funderingar jag har kring höjd pensionsålder och ökad press på våra medlemmar. Nu ser jag fram emot de fortsatta avtalsförhandlingarna. Det är i våra kollektivavtal vi kan göra skillnad. För högre löner och för bättre arbetsvillkor. Och kamrater, egentligen, i ett modernt samhälle borde politikerna sänka pensionsåldern i stället för att höja den.

Tommy Wreeth är Transports förbundsordförande.

1897

VÄRVA DIN KOMPI

Du som värvar en kompis får ett Superpresentkort värt 200 kronor. Transports styrka som fackförbund att kunna förändra och påverka börjar alltid hos dig. Scanna QR-koden eller besök transport.se för att göra oss ännu starkare.

Scanna
mig

**STARKA
TILLSAMMANS**

